

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W WOLSZTYNIE**

**STAN SANITARNY
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA
POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO
W 2020 ROKU**

LUTY 2021

Spis treści	2-3
WSTĘP	4
1. Charakterystyka powiatu	5-6
1.1 Położenie geograficzne	5
1.2. Sytuacja demograficzna	5-6
2. Zaopatrzenie ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze	7-9
2.1. Wodociąg miejski i wodociągi wiejskie	7
2.2. Inne podmioty zaopatrujące w wodę w ramach nadzoru	9-11
3. Stan sanitarny kąpielisk	9-11
3.1. Kąpieliska naturalne	9
3.2. Baseny kąpielowe	10-11
4. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	12-17
4.1. Ustępy publiczne	12
4.2. Zakłady fryzjerskie i inne, w których świadczony się łącznie więcej niż jedną z usług (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej)	12
4.3. Zakłady kosmetyczne	12-13
4.4. Zakłady tatuażu i odnowy biologicznej	13
4.5. Obiekty komunikacji publicznej	14-15
4.6. Hotele i obiekty wczasowo-turystyczne	16
4.7. Inne obiekty użyteczności publicznej	16
4.8. Transport	16-17
4.9. Hałas i powietrze wewnątrz pomieszczeń	17
5. Stan sanitarny obiektów wykonujących działalność leczniczą	17-19
5.1. Obiekty lecznictwa zamkniętego	17
5.2. Obiekty lecznictwa otwartego	18
5.3. Domy pomocy społecznej	19
5.4. Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	19
6. Stan sanitarno-higieniczny zakładów żywnościowo-żywnościowych oraz przedmiotów użytku	20-30
6.1. Opis grup obiektów o najgorszym stanie sanitarnym	27
6.2. Stan sanitarny środków transportu	27
6.3. Jakość zdrowotna środków spożywczych	27-28
6.4. Nadzór nad przedmiotami użytku	28-29
6.5. Ocena sposobu żywienia	29
6.6. Informacja o współpracy z innymi jednostkami kontrolnymi	30
7. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	31-37

7.1. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy	33-34
7.2. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi	34
7.3. Czynniki rakotwórcze	34-35
7.4. Czynniki biologiczne	35-36
7.5. Choroby zawodowe	36
7.6. Nadzór nad środkami zastępczymi	36-37
8. Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży	38-46
8.1. Remonty prowadzone w placówkach w roku sprawozdawczym	39-42
8.2. Higiena procesu nauczania – higieniczna ocena rozkładu zajęć	42-43
8.3. Kontrole w związku z zapobieganiem szerzeniu się zakażeń, w tym SARS-CoV-2	43
8.4. Wypoczynek dzieci i młodzieży	43-44
8.5. Współpraca z innymi podmiotami PSSE w Wolsztynie oraz Instytucjami	44-45
8.6. Podsumowanie	45-46
9. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	47-52
9.1. Choroby, w zakresie których prowadzi się szczepienia ochronne, w tym objęte programem eliminacji	49-50
9.2. Choroby odzwierzęce	50
9.3. Inne choroby zakaźne	50-51
9.4. Zatrucia chemicznymi środkami ochrony roślin	51
9.5. Zapobieganie wściekliznie	51-52
9.6. Ogniska epidemiczne	52
10. Działalność oświatowo-zdrowotna	53-64
10.1. Działania ogólnopolskie	53-58
10.2. Działania wojewódzkie	59-60
10.3. Inne działania realizowane w 2020 r... ..	60-63
10.4. Współpraca z innymi instytucjami	63
10.5. Współpraca z innymi instytucjami	63-64
11. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	65-66
ZAKOŃCZENIE	67
Załącznik nr 1. Wykaz rycin	
Załącznik nr 2. Wykaz tabel	
Załącznik nr 3. Wykaz wykresów	
Załącznik nr 4. Wykaz zdjęć	

WSTĘP

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wolsztynie (PPIS) wraz z Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną (PSSE) realizował zadania określone w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS) oraz przepisach prawa normujących kompetencje Inspekcji Sanitarnej w zakresie:

1. higieny środowiska,
2. higieny pracy w zakładach pracy,
3. higieny procesów nauczania i wychowania w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych,
4. higieny wypoczynku i rekreacji,
5. warunków higieniczno – sanitarnych, jakie powinien spełniać personel medyczny sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Prowadzona była również działalność oświatowo - zdrowotna w zakresie promocji zdrowia poprzez realizację programów edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim i lokalnym. Realizując swoje obowiązki Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny współpracował ze Starostą Wolsztyńskim, Burmistrzem Wolsztyna oraz z Wójtem Gminy Siedlec i Przemęt. Współpraca dotyczyła w szczególności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, działań antykrzysowych oraz promocji zdrowia.

Ponadto współpracował z Powiatowym Lekarzem Weterynarii i Inspekcją Weterynaryjną, Komendantem Powiatowym Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Inspekcji Ochrony Środowiska, Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspektoratem Jakości Handlowej Artykułów Rolno - Spożywczych., Wojskową Inspekcją Weterynaryjną, Prowadzono szeroką współpracę z lokalną prasą.

W przedstawionym „Stanie sanitarnym i sytuacji epidemiologicznej powiatu wolsztyńskiego w roku 2020” ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez poszczególne komórki organizacyjne Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie.

1. Charakterystyka powiatu

1.1. Położenie geograficzne

Powiat wolsztyński leży w południowo-zachodniej części Wielkopolski i jest powiatem zewnętrznym. Zajmuje 680 km² co stanowi 2,4% powierzchni województwa wielkopolskiego.

Sąsiaduje z 7 powiatami.

Są to 4 powiaty województwa wielkopolskiego:

- nowotomyski
- grodziski
- kościański
- leszczyński

oraz 3 powiaty województwa lubuskiego:

- wschowski
- nowosolski
- zielonogórski

Ryc. 1. Mapa powiatu wolsztyńskiego

1.2. Sytuacja demograficzna

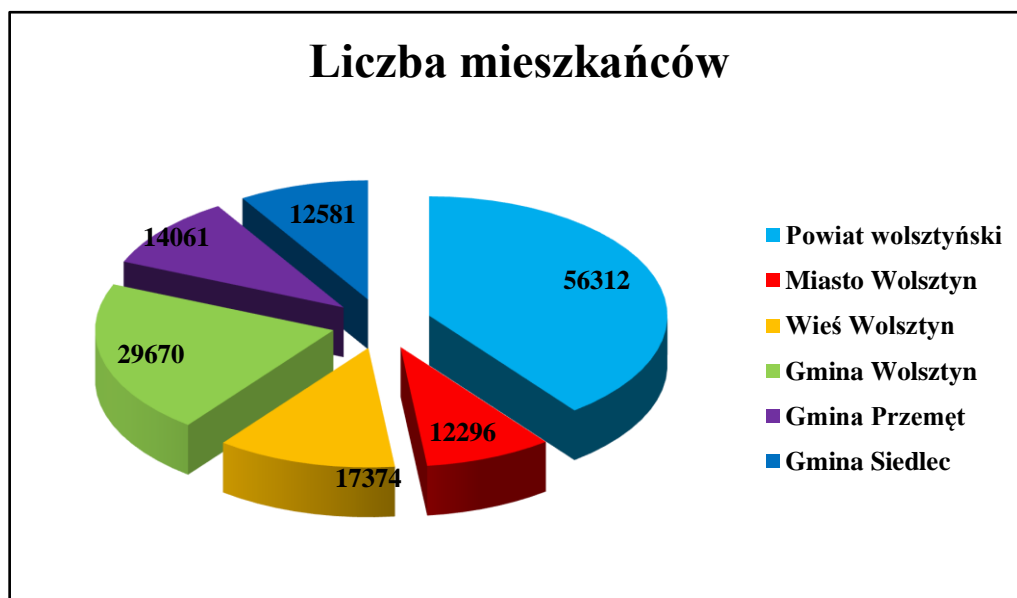
Powiat wolsztyński składa się z 3 gmin:

- Wolsztyn - gmina miejsko-wiejska, największa o powierzchni 249,64 km²,
- Przemęt - gmina wiejska o powierzchni 225,33 km²,
- Siedlec - gmina wiejska o powierzchni 205,06 km².

Ryc. 2. Mapa gmin powiatu wolsztyńskiego

Powiat wolsztyński zamieszkuje 56 312 mieszkańców. Liczba ludności nieznacznie zmniejszyła się w stosunku do 2019 roku. Przeważająca część mieszkańców (ok. 78%) zamieszkuje na terenach wiejskich.

Wykres nr 1. Ludność w powiecie wolsztyńskim

2. Zaopatrzenie ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze

2.1. Wodociąg miejski i wodociągi wiejskie

Wodociągi objęte nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wolsztynie zasilane są z ujęć podziemnych, pracują w oparciu o jedno ujęcie, które stanowią dwie lub więcej studni, eksploatowanych najczęściej naprzemiennie. Studnie na ujęciach są odpowiednio chronione, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych. Powiat wolsztyński zaopatrywany jest przez 12 wodociągów zbiorowych oraz 3 wodociągi lokalne.

Wodociągi o produkcji wody m ³ /d	Liczba wodociągów wg ewidencji	Liczba skontrolowanych wodociągów	Liczba zaopatrywanej ludności powiatu
101 -1 000	9	9	17 739
1 001 – 10 000	3	3	35 230
Inne podmioty zaopatrujące w wodę *	3	3	130

*Wodociąg lokalny Wieleń Hotel „Trzy Jeziora”, wodociąg lokalny Rudno Ośrodek Rekreacyjny „Wielkopolska”, wodociąg lokalny Tłoki.

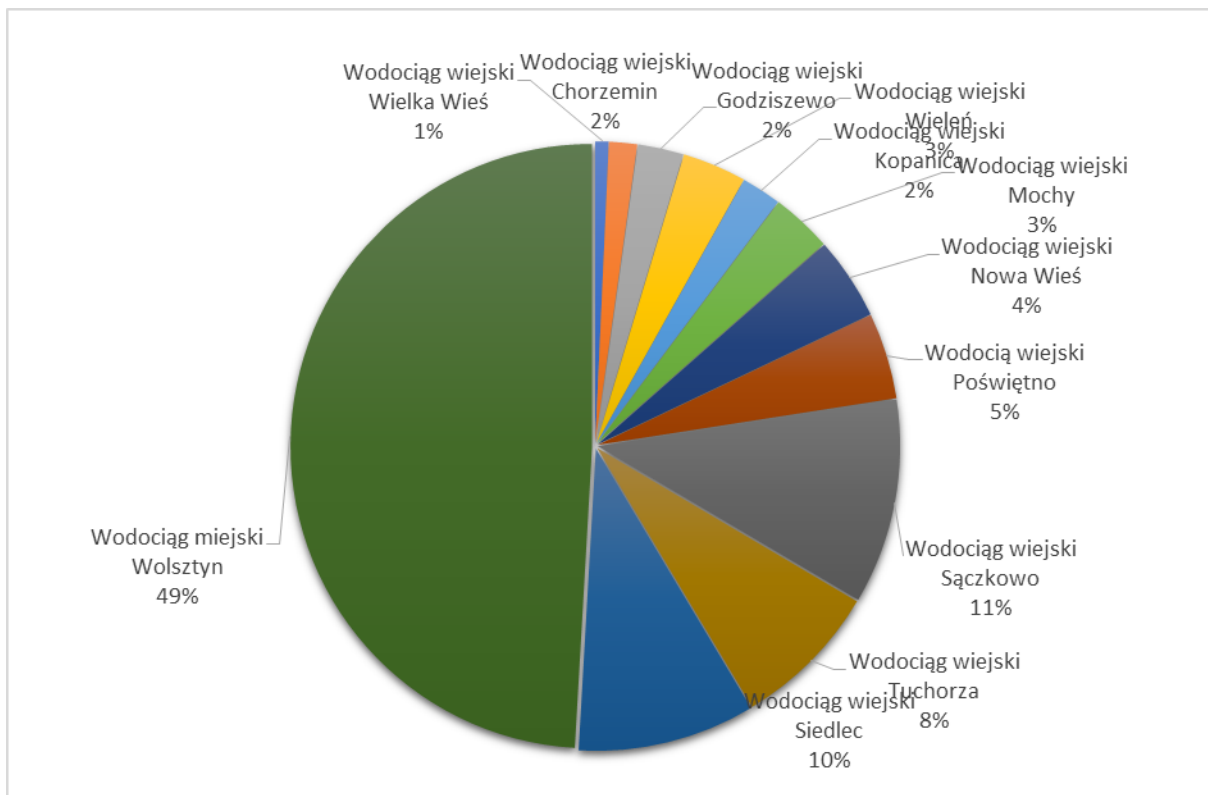
Tabela nr 1. Struktura wodociągów powiatu wolsztyńskiego w roku 2020

Największym wodociągiem powiatu wolsztyńskiego pod względem ilości produkowanej wody (5 313 m³/d) oraz liczby zaopatrywanej ludności (26 000 osób) jest wodociąg miejski Wolsztyn, którego administratorem jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Wolsztynie, Berzyna 6, 64-200 Wolsztyn. Wodociąg miejski Wolsztyn zaopatruje w wodę mieszkańców miasta Wolsztyn oraz miejscowości takie jak: Wroniawy, Kębłowo, Obra, Tłoki, Karpicko, Adamowo czy Świątno. Jakość wody produkowana przez wodociąg miejski Wolsztyn odpowiada wymaganiom Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r., w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294).

W grupie wodociągów wiejskich o produkcji wody od 1 001 m³/d do 10 000 m³/d znajdują się: wodociąg wiejski Siedlec oraz wodociąg wiejski Tuchorza. Administratorem obu wodociągów jest Zakład Eksploatacji Urządzeń Komunalnych Sp. z o.o., ul. Zbąszyńska 15, 64-212 Siedlec. Wodociąg wiejski Siedlec zaopatruje ponad 5 000 osób z miejscowości Siedlec, Nieborza, Reklin, Reklinek, Kiełkowo, Jaromierz, Kiełpiny, Żodyń i Jażyniec. Natomiast wodociąg wiejski Tuchorza zaopatruje miejscowości Stara Tuchorza, Nowa

Tuchorza, Karna, Wojciechowo, Chobienice, Mariankowo.

Do wodociągów o produkcji wody 101 – 1 000 m³/d zaklasyfikowane były: wodociąg wiejski Wielka Wieś, wodociąg wiejski Chorzemin, wodociąg wiejski Godziszewo, wodociąg wiejski Kopańca, wodociąg wiejski Nowa Wieś, wodociąg wiejski Mochy, wodociąg wiejski Sączkowo i wodociąg wiejski Poświętno.

Wykres nr 2. Udział wodociągów wiejskich i wodociągu miejskiego w zaopatrzeniu mieszkańców powiatu

Woda produkowana przez wodociągi powiatu wolsztyńskiego poddawana była systematycznej ocenie jakości prowadzonej zarówno przez PPIS w Wolsztynie jak również przez przedsiębiorstwa wodociągowe. W ramach monitoringu jakości wody w 2020 roku organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej pobrał do badań 117 prób, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej wykonywanej przez producentów wody pobrano łącznie 136 prób wody.

Sporadycznie występowały w wodzie zanieczyszczenia mikrobiologiczne (ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C, bakterie grupy coli). W przypadku pojawienia się przekroczeń bakteriologicznych przedsiębiorstwa wodociągowe podejmowały natychmiastowe działania naprawcze mające na celu ich eliminację. Występowały również przekroczenia mętności, manganu czy żelaza, również w tym przypadku administratorzy podejmowali działania by przywrócić odpowiednią jakość wody, a mianowicie

przeprowadzili płukanie filtrów i sieci wodociągowej. Sytuacje związane z wystąpieniem przekroczeń nie zagrażały zdrowiu konsumentów. Końcowa ocena roczna wodociągów powiatu wolsztyńskiego, stwierdza jakość wody odpowiadającą wymaganiom Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r., w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz.2294).

2.2. Inne podmioty zaopatrujące w wodę w ramach nadzoru

W 2020 roku nadzorem objęto 3 wodociągi tj. wodociąg lokalny Wieleń Hotel „Trzy Jeziora”, wodociąg lokalny Rudno – Ośrodek Rekreacyjny „Wielkopolska”, wodociąg lokalny Tłoki.

W ciągu roku wystąpiły pojedyncze przekroczenia ogólnej liczby mikroorganizmów i pojedyncza bakteria coli oraz podwyższona mętność, aczkolwiek przedsiębiorstwa wodociągowe natychmiast podjęły działania naprawcze doprowadzając jakość wody do wymagań Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r., w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz.2294).

3. Stan sanitarny kąpielisk

3.1. Kąpieliska naturalne

Na terenie powiatu wolsztyńskiego w roku 2020 zorganizowano 5 kąpielisk: Kąpielisko „Ustronie” w Karpicku, kąpielisko w Parku Miejskim w Wolsztynie, kąpielisko nad jeziorem Świętym w Obrze, kąpielisko Gminy Przemęt w Osłoninie oraz kąpielisko Uczniowskiego klubu Sportowego „Krokus” w Wieleniu. Ponadto czynne były dwa miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli na terenie Bazy Obozowej Hufce ZHP Ziemi Wałbrzyskiej w Wilczu i Mowdk na terenie Ośrodka Rekreacyjnego Wielkopolska S.A. w Rudnie.

Nadzór nad jakością wody w kąpieliskach w czasie trwania sezonu sprawował Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wolsztynie zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem tj. rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 poz. 255).

Przed rozpoczęciem sezonu z kąpielisk zostały pobrane próby wody w ramach kontroli urzędowej oraz dokonano wizualnej oceny jakości wody. Dodatkowo trzykrotnie w sezonie letnim pobrano próby w ramach kontroli wewnętrznej. Z miejsc okazjonalnie wykorzystywanych

do kąpeli w ramach kontroli wewnętrznej próby zostały pobrane przed rozpoczęciem sezonu kąpieliskowego oraz raz w trakcie jego trwania.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wolsztynie wydał ocenę dla ww. kąpielisk, stwierdzającą przydatność wody do kąpeli. Próbkę została pobrana zgodnie z wcześniej ustalonym z Inspekcją Sanitarną harmonogramem poboru próbek.

Woda we wszystkich kąpieliskach przez cały sezon była przydatna do kąpeli. Podczas wizji nie stwierdzono osadów smolistych, kożucha, smug i piany mogących świadczyć o zakwicie sinic w kąpieliskach oraz innych zanieczyszczeń np. tworzyw sztucznych czy gum.

Ponieważ kąpieliska zlokalizowane na terenie powiatu wolsztyńskiego funkcjonują od 2018 r. (w Wolsztynie, w Karpicku i w Obrze) i od roku 2019 (w Osłoninie i w Wieleniu), nie zostały poddane klasyfikacji jakości wody, którą przeprowadza się z czterech sezonów kąpielowych.

3.2. Baseny kąpielowe

Pływalnia Miejska w Wolsztynie posiada następujące niecki basenowe: niecka sportowa, niecka rekreacyjna, brodzik oraz jacuzzi. Dodatkowo do dyspozycji osób korzystających z pływalni pozostają sauny (sauny fińskie, sauny parowa) oraz ścieżka Kneippa. Obiekt utrzymany jest w dobrym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym. W 2020 roku przeprowadzono drobne remonty i naprawy; wymieniono część płytek plażowych, wykonano nową delutację, w niecce rekreacyjnej wymieniono część płytek, wyremontowano sufity w saunach parowych oraz zmodernizowano wentylację w szatniach męskich.

Basen kryty w „Ostoja Chobienice Hotel&SPA” posiada nieckę basenową do nauki pływania dla niemowląt i małych dzieci do lat 3 oraz dwa jacuzzi. Osoby przebywające w obiekcie hotelowym „Ostoja Chobienice” mają możliwość skorzystania z sauny suchej, siłowni oraz salarium. Hala basenowa wraz z zapleczem sanitarnym oraz pomieszczeniami towarzyszącymi, utrzymana jest w dobrym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym.

Od marca 2020 roku pod nadzór Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wolsztynie został przekazany Basen w Zespole Szkół Specjalnych w Wolsztynie. Basen w Zespole Szkół Specjalnych wyposażony jest w jedną nieckę basenową służącą do rehabilitacji i terapii ruchowej uczniów szkoły.

Basen odkryty w Buczu funkcjonujący przy Hotelu „Rueda” napełniany jest wodą wodociągową z wodociągu wiejskiego Poświętno. Obiekt w trakcie sezonu utrzymany był w dobrym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym. Teren wokół utrzymany w czystości.

Basen odkryty, który znajduje się na terenie ośrodka Dydaktyczno - Sportowego AWF Wrocław w Olejnicy napełniany jest wodą wodociągową z wodociągu wiejskiego Sączkowo. Z obiektu korzystają studenci Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Ze względu na panujący stan epidemii oraz obostrzenia z nim związane basen w 2020 roku nie został uruchomiony.

Próbki wody zostały pobrane do badań zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach reguluje wymagania, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach, częstotliwość pobierania próbek, metodyki referencyjne analiz i sposób oceny oraz sposób informowania ludności o jakości wody na pływalniach.

Ze względu na sytuację panującą w kraju związaną z zapobieganiem rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 pływalnie i baseny były częściowo wyłączone z użytku, co przyczyniło się do spadku liczby pobieranych próbek wody na pływalniach. Próbki wody były pobierane w ramach kontroli urzędowej przez PIS oraz w ramach kontroli wewnętrznej przez administratorów basenów.

Nazwa obiektu	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba badań w kierunku bakteriologicznym		Liczba badań w kierunku fizykochemicznym		Przekroczone parametry	Uwagi
		PIS	KW	PIS	KW		
Pływalnia miejska w Wolsztynie	1	12	92	9	75	Mętność	Pojedyncze przekroczenia, nie zagrażające zdrowiu
Basen kryty w "Ostoja Chobienice Hotel&SPA"	1	6	85	0	69	Ogólna liczba mikroorganizmów w 36°C, chloroform, suma THM, mętność, utlenialność, Pseudomonas aeruginosa	Pojedyncze przekroczenia, nie zagrażające zdrowiu
Basen w Zespole Szkół Specjalnych w Wolsztynie	0	4	7	0	8		
Basen odkryty w Buczu	1	2	1	3	0	Chloroform, suma THM	Pojedyncze przekroczenia, nie zagrażające zdrowiu
Basen odkryty w Olejnicy	0	0	0	0	0		

Tabela nr 2. Liczba przeprowadzonych kontroli oraz pobranych próbek wody na basenach powiatu wolsztyńskiego

4. Obiekty użyteczności publicznej

4.1. Ustępy publiczne

W rejestrze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie znajduje się: 5 ustępów publicznych stałych, 3 kontenerowe oraz 19 ogólnodostępnych. 3 ubikacje kontenerowe i 1 stała, czynne tylko w okresie letnim. Toalety na terenie miasta, czynne są przez cały rok. Stan sanitarny i techniczny omawianych obiektów jest dobry. Kontrolą objęto również ustępy publiczne, które funkcjonują tylko w sezonie letnim przy kąpieliskach oraz ogólnodostępne wykorzystywane dla potrzeb mieszkańców, turystów, ludzi korzystających z parkingów miejskich, biorących udział w obrzędach chowania zmarłych, w obiektach użyteczności publicznej dla klientów i interesantów. Stan sanitarny tych obiektów oceniono pozytywnie. Wszystkie ubikacje wyposażone są w umywalki z wodą bieżącą ciepłą i zimną, środki higieny, dezynfekcyjne, są skanalizowane, posiadają ściany i posadzki o powierzchniach zmywalnych, odpornych na działanie wilgoci. Pomieszczenia wentylowane. Dezynfekcja pomieszczeń i urządzeń prowadzona prawidłowo.

4.2. Zakłady fryzjerskie i inne zakłady, w których są świadczone więcej niż jedna z usług (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej)

Stałym nadzorem objęto 54 zakłady fryzjerskie i 26 innych zakładów, w których są świadczone więcej niż jedna z usług. Ogółem wykonano 3 kontrole w zakładach fryzjerskich i 2 kontrole w innych zakładach. Stan sanitarny i techniczny obiektów w tej grupie nie budził zastrzeżeń. Często są to obiekty po modernizacji lub remoncie. We wszystkich zakładach prowadzona jest dezynfekcja chemiczna. W czasie kontroli zwraca się szczególną uwagę na sposób przechowywania kosmetyków oraz narzędzi fryzjerskich, ich dezynfekcję, terminy ważności środków dezynfekcyjnych i na sposób magazynowania bielizny stosowanej w zakładzie. W większości zakładów stosowana jest bielizna jednorazowego użytku.

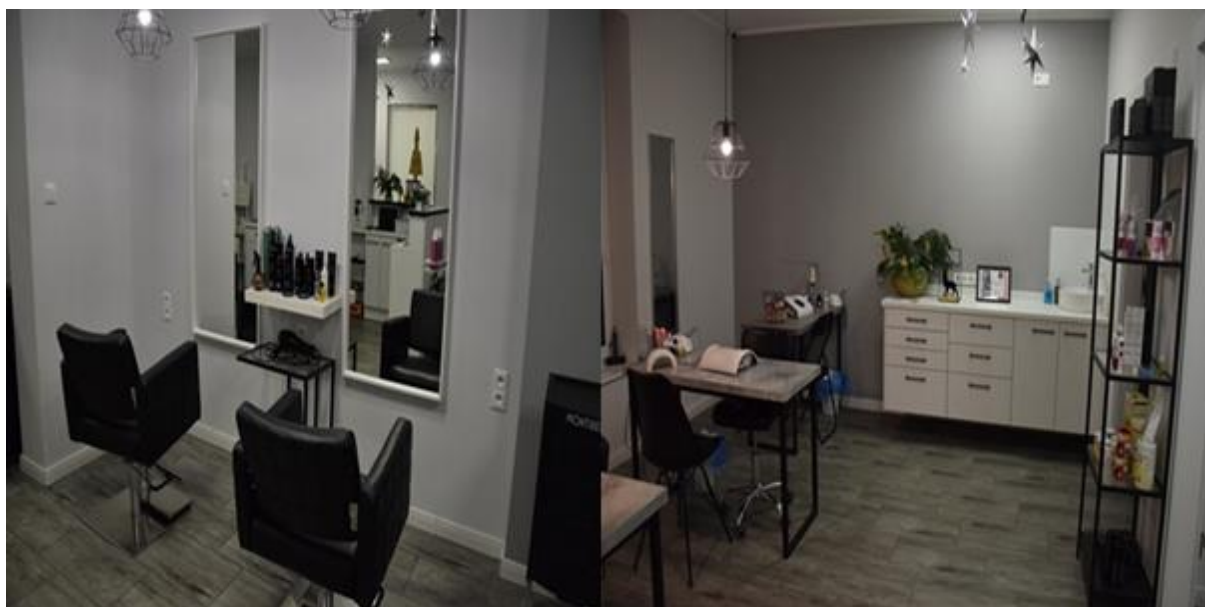
4.3. Zakłady kosmetyczne

W ewidencji działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie zarejestrowanych jest 39 zakładów kosmetycznych. Kontrolą objęto 4 zakłady. Żaden nie budził zastrzeżeń.

Zabiegi związane z naruszeniem ciągłości tkanek wykonywane są

w rękawiczkach jednorazowego użytku przy pomocy jednorazowych narzędzi, sterylnych fabrycznie lub wysterylizowanych w autoklawie. Zakłady mają podpisane umowy z podmiotami leczniczymi na sterylizację narzędzi lub posiadają własny autoklaw. Sterylizację chemiczną prowadzą wszystkie zarejestrowane zakłady.

Zakłady kosmetyczne wytwarzające odpady medyczne mają podpisane umowy z firmami posiadającymi wymagane zezwolenia na wywóz tych odpadów. Odpady medyczne oraz komunalne przechowywane są w sposób prawidłowy.

Zdjęcie nr 1. Fryzjerstwo, kosmetyka „Ideal” Wolsztyn, ul. Przemysłowa 2

4.4. Zakłady tatuażu i zakłady odnowy biologicznej

W rejestrze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie znajdują się 2 zakłady tatuażu oraz 11 zakładów odnowy biologicznej. Skontrolowano 1 zakład tatuażu oraz 2 zakłady odnowy biologicznej. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości. W zakładzie tatuażu stosuje się wyłącznie bieliznę i narzędzia jednorazowego użytku. Zakład tatuażu wytwarza odpady medyczne.

Odpady przechowywane są w sposób właściwy - gromadzone są w zamykanych pojemnikach, a w przypadku ostrych narzędzi umieszcza się je w pojemnikach szczelnych, bez możliwości ponownego otwarcia.

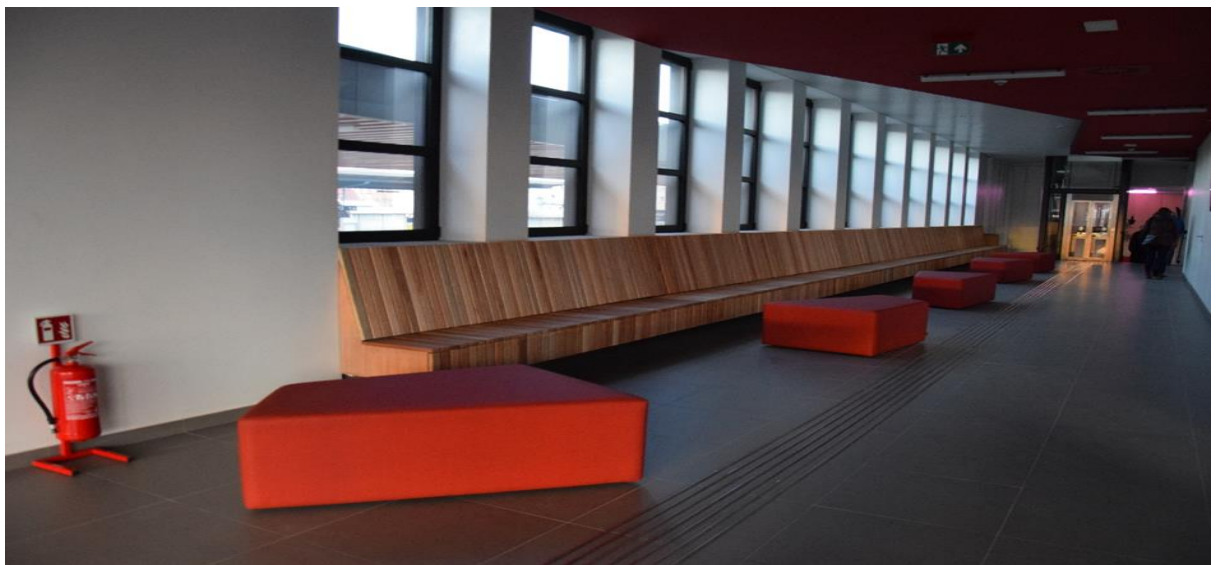
W placówkach obowiązuje zakaz palenia tytoniu i przestrzegane są zapisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

4.5. Obiekty komunikacji publicznej

W 2020 roku zakończono budowę i przebudowę dworca PKP w Wolsztynie. W miesiącu listopadzie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wolsztynie dokonał przeglądu odbiorowego inwestycji pod nazwą: „Zintegrowane Centrum Komunikacyjne z wielofunkcyjnym dworcem kolejowo-autobusowym w Wolsztynie”, ocenił zgodność wykonanej inwestycji z dokumentacją projektową posiadającą uzgodnienie higieniczno-sanitarne w zakresie wymogów higieniczno-zdrowotnych i wydał opinię sanitarną dopuszczającą obiekt do użytkowania. Jest on dostosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Teren wokół utrzymany czysto.

Pociągi zatrzymują się na 3 peronach, z których 1 został wyremontowany i przebudowany. Natomiast autobusy zatrzymują się w miejscach postojowych, w wydzielonych zatoczkach.

Zdjęcia nr 2-5. „Zintegrowane Centrum Komunikacyjne z wielofunkcyjnym dworcem kolejowo-autobusowym w Wolsztynie”

4.6. Hotele i obiekty czasowo – turystyczne

W ewidencji PSSE w Wolsztynie znajduje się 5 obiektów hotelarskich, 2 motele, 2 pensjonaty, 4 kempingi, 3 pola biwakowe, 31 obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (w tym: 6 placówek to pokoje gościnne, 18 ośrodków wypoczynkowych, 7 obiektów agroturystycznych).

Objęte kontrolą obiekty utrzymane są w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Wszystkie posiadają umowy na odbiór odpadów, są skanalizowane, zaopatrzone w wodę dobrej jakości. Środki czystości i dezynfekcyjne zapewnione są w wystarczającej ilości, przechowywane wraz ze sprzętem porządkowym w składziku porządkowym, w którym jest zapewniona bieżąca zimna i ciepła woda oraz środek do dezynfekcji rąk.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień. Ogółem w tej grupie obiektów przeprowadzono 11 kontroli.

Teren wokół obiektów oświetlony i ogrodzony, wyposażony w dostateczną liczbę koszy na odpadki stałe, utrzymany czysto.

4.7. Inne obiekty użyteczności publicznej

W tej grupie znajdują się obiekty takie jak: parkingi, stadion sportowy, sala sportowa, apteki, targowisko, domy kultury, sale wiejskie, pralnie, magiel, stacje paliw, przystanki PKS, cmentarze, prosekatorium, kostnice i domy pogrzebowe. Ogółem przeprowadzono 12 kontroli.

Stan sanitarno-higieniczny obiektów użyteczności publicznej był zadawalający. Właściciele obiektów oraz terenów objętych kontrolą sukcesywnie podnoszą standard zakładów przeprowadzając modernizację i bieżące remonty oraz poprawiając ich aranżację.

Gospodarka wodno - ściekowa w objętych kontrolą placówkach oraz gospodarowanie odpadami było prawidłowe.

Teren wokół obiektów utwardzony, utrzymany w należytym stanie sanitarno-technicznym i porządkowym.

Na terenie placówek jest przestrzegana ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych – obiekty są oznakowane.

4.8. Transport

W roku 2020 objęto kontrolą 5 pojazdów komunikacji publicznej używane do przewozu osób, 5 do przewozu zwłok i szczątków ludzkich, 1 do przewozu bielizny.

Stan sanitarno-higieniczny i techniczny pojazdów objętych kontrolą nie budził poważniejszych zastrzeżeń. Czystość bieżąca była zachowana.

4.9. Hałas i powietrze wewnątrz pomieszczeń

W roku sprawozdawczym nie podejmowano działań w zakresie szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, w tym czynników szkodliwych wydzielanych przez materiały budowlane w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi.

5. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

5.1. Obiekty lecznictwa zamkniętego

Na terenie powiatu wolsztyńskiego funkcjonowały:

1. SPZOZ Wielkopolskie Centrum Neuropsychiatryczne im. Oskara Bielawskiego w Kościanie Oddział Psychiatryczny w Siekowie.

Obiekt zlokalizowany jest w obiekcie zabytkowym, w parku, na terenie wiejskim.

Do oddziału przyjmowani są pacjenci z lekkimi stanami depresyjnymi, lękowymi oraz nerwicami. Jest to oddział bez części dozorowanej – oddział otwarty.

W roku 2020 wydzielono pokój obserwacyjny na parterze. Sale terapeutyczną wyposażono w leżaki (łatwo zmywalne, odporne na działanie środków dezynfekcyjnych) do treningu autogennego i muzykoterapii.

Nieprawidłowości dot. stanu technicznego obiektu zostały ujęte w programie dostosowawczym szpitala w Kościanie, zatwierdzonym przez WPWIS.

Wydano postanowienie o wpływie niespełnienia wymagań dotyczących warunków przestrzennych, sanitarnych i instalacyjnych w oddziale psychiatrycznym. Brak spełnienia wymagań ma nieznaczny wpływ na bezpieczeństwo pacjentów.

Nieprawidłowości dotyczyły:

- części okien w pokojach, w których przebywają pacjenci, nie są przeszkłone od wewnątrz szkłem bezpiecznym i zabezpieczone przed możliwością otworzenia przez pacjentów (decyzja – termin wykonania 31 grudnia 2022 r.)

Stan sanitarny obiektu nie budził zastrzeżeń.

2. Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Wolsztynie – do połowy marca 2020 r. nadzorowany był przez **Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu.**

5.2. Obiekty lecznictwa otwartego

W 2020 r. w ewidencji Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie było:

1. liczba podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne 31
2. liczba indywidualnych praktyk lekarskich ogółem 73
3. liczba indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich 2
4. liczba indywidualnych praktyk pielęgniarskich 12
5. liczba przeprowadzonych kontroli i rekontroli 9

Stan sanitarny tej grupy obiektów nie budził zastrzeżeń w zakresie bieżącej czystości i zachowania reżimu sanitarnego. Dostępność i użycie środków ochrony osobistej personelu oraz środków dezynfekcyjnych jest stosowana odpowiednio do zagrożenia.

W zakresie technicznym wszystkie placówki są dostosowane do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2019, poz. 595 ze zm.).

Teren utrzymany w czystości.

Przestrzegana jest ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2182). Teren oraz obiekt oznakowane są znakiem słownym i graficznym informującym o zakazie palenia tytoniu, wyrobów tytoniowych, w tym papierosów elektronicznych.

Zdjęcie nr 6. Centrum Medyczne „Salus”, Przychodnia Siedlec, ul. Wolsztyńska 74

5.3. Domy pomocy społecznej

Na terenie powiatu wolsztyńskiego znajdują się 2 domy pomocy społecznej - DPS w Wolsztynie i DPS w Wielkiej Wsi zlokalizowany na terenie wiejskim.

W roku sprawozdawczym kontroli w domach pomocy społecznej nie przeprowadzono.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wolsztynie mając na względzie ochronę zdrowia i życia mieszkanek domów oraz personelu, podjął działania mające na celu ograniczenie transmisji i rozprzestrzeniania się wirusa poprzez: zakaz opuszczania terenu jednostki przez mieszkańców, za wyjątkiem sytuacji zdrowotnych wymagających konsultacji medycznych, zakaz odwiedzin w domach, zakaz urlopowania mieszkańców.

Obie placówki prowadzone są przez siostry zakonne.

Zdjęcie nr 7. Dom Pomocy Społecznej w Wolsztynie

5.4. Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

W tej grupie znajdują się 3 domy dziennego pobytu dla seniorów.

Z uwagi na trwający stan epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 działalność tego typu obiektów w bieżącym roku była ograniczona, a okresowo zawieszana.

Kontrola przeprowadzona w Dziennym Domu Senior+ w Wolsztynie, nie wykazała nieprawidłowości.

Otoczenie obiektu czyste, z nasadzoną roślinnością ozdobną.

Próby wody pobrane z nadzoru z 3 punktów do badań w kierunku obecności bakterii Legionella, spełniają wymagania dot. jakości wody ciepłej.

6. Stan sanitarno-higieniczny zakładów żywnościowo - żywieniowych oraz przedmiotów użytku

W **2020 r.** zewidencjonowano **1169** obiektów higieny żywienia, żywności i przedmiotów użytku oraz miejsc obrotu kosmetykami. Skontrolowano **220** obiektów, przeprowadzono w nich **267** kontroli sanitarnych, w tym **51** kontroli interwencyjnych. W roku sprawozdawczym przeprowadzono **2** kontrole w miejscu, gdzie odbywała się produkcja kosmetyku.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno–sanitarnych.

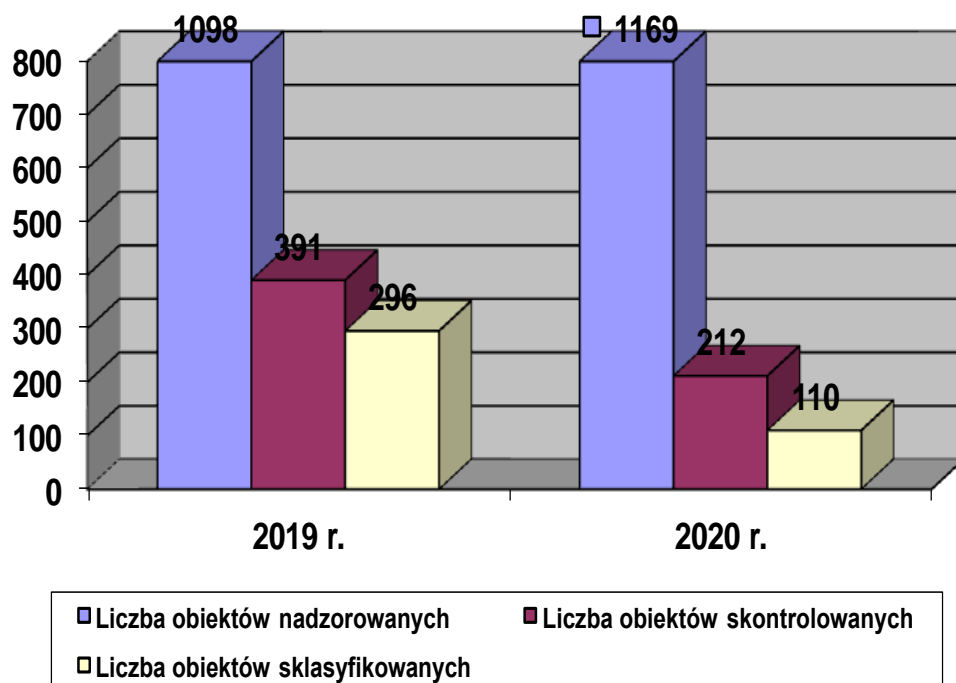
Na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono **105** obiektów, z których **1** był niezgodny z wymaganiami – **1** punkt małej gastronomii.

Z przeprowadzonych czynności kontrolnych sporządzono **267** protokoły kontroli sanitarnej, w tym:

- ✓ **248** protokołów kontroli sanitarnej (zakłady żywności, żywienia i przedmiotów użytku oraz środki transportu),
- ✓ **2** protokoły z miejsca, gdzie odbywał się produkcja kosmetyku (obiekt nie znajdował się pod nadzorem PPIS w Wolsztynie),
- ✓ **1** protokół , w związku z notyfikacją systemu RAPEX,
- ✓ **16** protokołów kontroli sprawdzającej.

Kontrole przeprowadzono zgodnie z przyjętym na **2020** rok harmonogramem kontroli. Zaplanowano **277** kontroli, wykonano **140**. W **137** obiektach nie wykonano kontroli, ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną. Przeprowadzono także **127** kontroli poza harmonogramem, w każdym przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji o uchybieniach sanitarnych, zagrażających zdrowiu lub życiu człowieka, w związku z realizacją zadań w ramach informowania o produktach niebezpiecznych systemu RASFF, a także na wniosek przedsiębiorców.

Ponadto przeprowadzono 283 kontrole w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń SARS-CoV-2, które przekazano do Sekcji Epidemiologii.

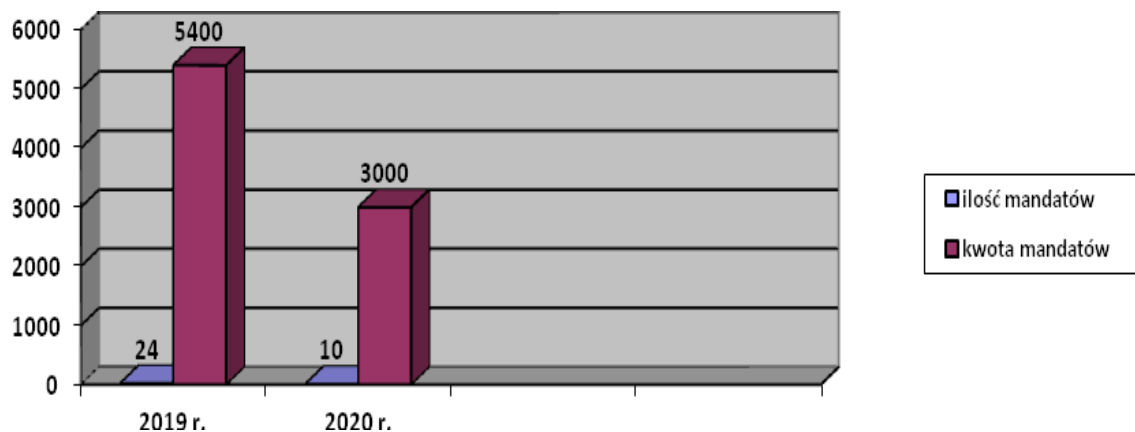
Wykres nr 3. Liczba obiektów nadzorowanych, liczba kontroli oraz liczba obiektów sklasyfikowanych

Spośród ogólnej liczby obiektów najliczniejszą grupę stanowiły:

- środki transportu - **394**
- sklepy spożywcze - **199**
- inne wytwórnie żywności – **153**
- zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego - **82**
- inne obiekty obrotu żywnością - **74**
- zakłady małej gastronomii - **64**
- zakłady żywienia zbiorowego otwarte (restauracje, bary) - **64**
- obiekty ruchome i tymczasowe - **48**
- magazyny hurtowe - **31**
- miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością - **12**
- ciastkarnie - **12**
- piekarnie - **9**
- przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe - **7**
- kioski spożywcze - **5**
- obiekty produkcji, konfekcjonowania i obrotu kosmetykami - **6**

- automaty do lodów - 4
- zakłady garmażeryjne - 3
- wytwórnie wyrobów cukierniczych - 1
- browary i słodownie -1

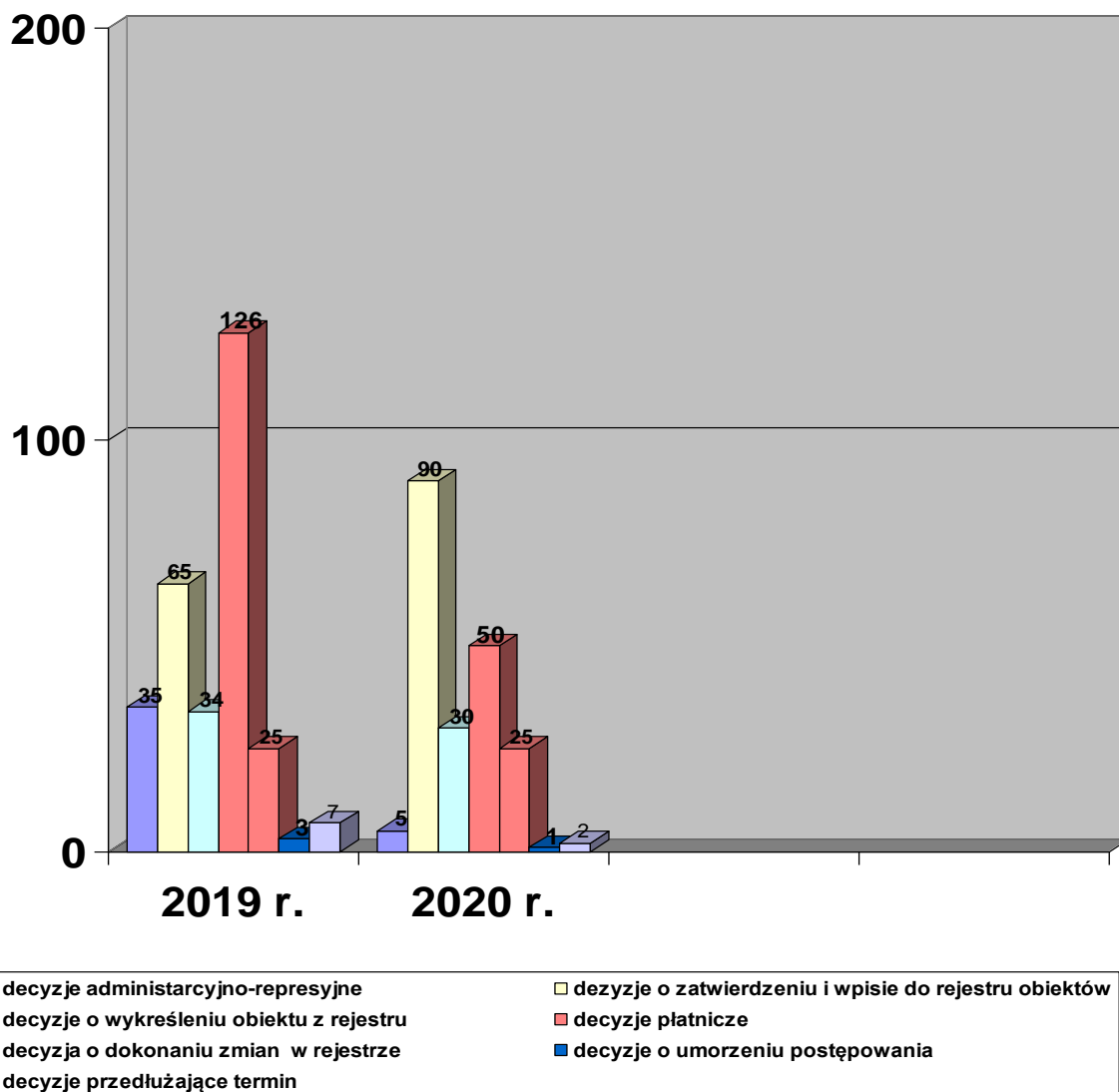
Nałożono **10** mandatów na łączną kwotę **3000 zł**. Analogicznie do poprzednich lat najwięcej mandatów nałożono w sklepach spożywczych.

Wykres nr 4. Ilość i kwota nałożonych mandatów

W okresie sprawozdawczym wydano ogółem **203** decyzje:

- **50** decyzji płatniczych,
- **90** decyzje o zatwierdzeniu i wpisie do rejestru obiektów,
- **5** decyzje administracyjno-represyjnych, w związku z naruszeniem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- **30** decyzje o wykreślenie obiektu z rejestru,
- **25** decyzje o dokonaniu zmian w rejestrze,
- **2** decyzji zmieniających termin wykonania,
- **1** decyzja nakazująca unieruchomienie części zakładu związanej z produkcją, przechowywaniem, przepakowywaniem i każdą inną działalnością związaną z produktami kosmetycznymi.

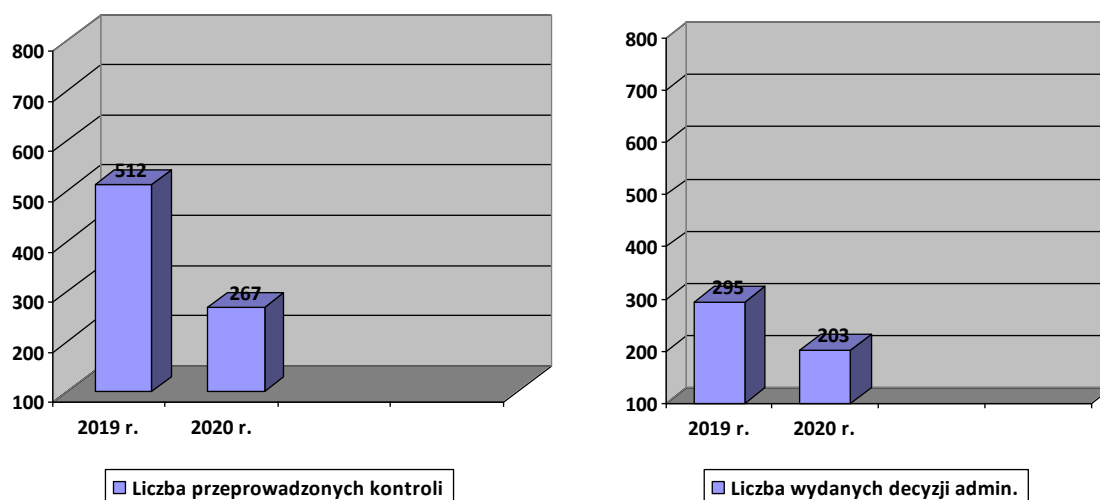
Wykres nr 5. Liczba i rodzaj wydanych decyzji

W 2020 roku wystawiono 7 świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy przekraczający granicę, w oparciu o oględziny partii oraz analizę wyników badań laboratoryjnych mikrobiologicznych i fizyko-chemicznych. Przeprowadzono 7 kontroli granicznych na wniosek przedsiębiorcy, oceniając 26 partii środków spożywczych, wystawiono 7 decyzji płatniczych.

W roku sprawozdawczym nie wystawiono tytułów wykonawczych i postanowień. Skierowano 2 wnioski o nałożenie kary pieniężnej do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz nałożono 1 karę pieniężną przez PPIS w Wolsztynie na kwotę 5000 zł – za prowadzenie działalności w zakresie wytwarzania kosmetyków bez złożenia wniosku o wpis do wykazu zakładów.

Działalność kontrolno-represyjna	2019 r.	2020 r.
Liczba przeprowadzonych kontroli	512	267
% skontrolowanych obiektów	35,61	18,90
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	295	203
Liczba nałożonych mandatów	24 na kwotę 5400,-	10 na kwotę 3000,-
Próbki pobrane do badań	151	132
Próbki kwestionowane	15	9

Tabela nr 3. Działalność kontrolno-represyjna w roku 2019 i 2020

Wykres nr 6. Działalność kontrolno-represyjna

W roku sprawozdawczym rozpatrzono **10** interwencji, które dotyczyły:

- ✓ nieprawidłowego stanu techniczno-sanitarnego obiektów,
- ✓ obecności robaków, ciał obcych oraz owadów w środkach spożywczych,
- ✓ produkcja mydła w niewłaściwych warunkach sanitarnych,
- ✓ sprzedaży artykułów spożywczych po dacie minimalnej trwałości oraz po terminie przydatności do spożycia,
- ✓ sprzedaży art. spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej,
- ✓ niewłaściwej sprzedaży pieczywa nieopakowanego.

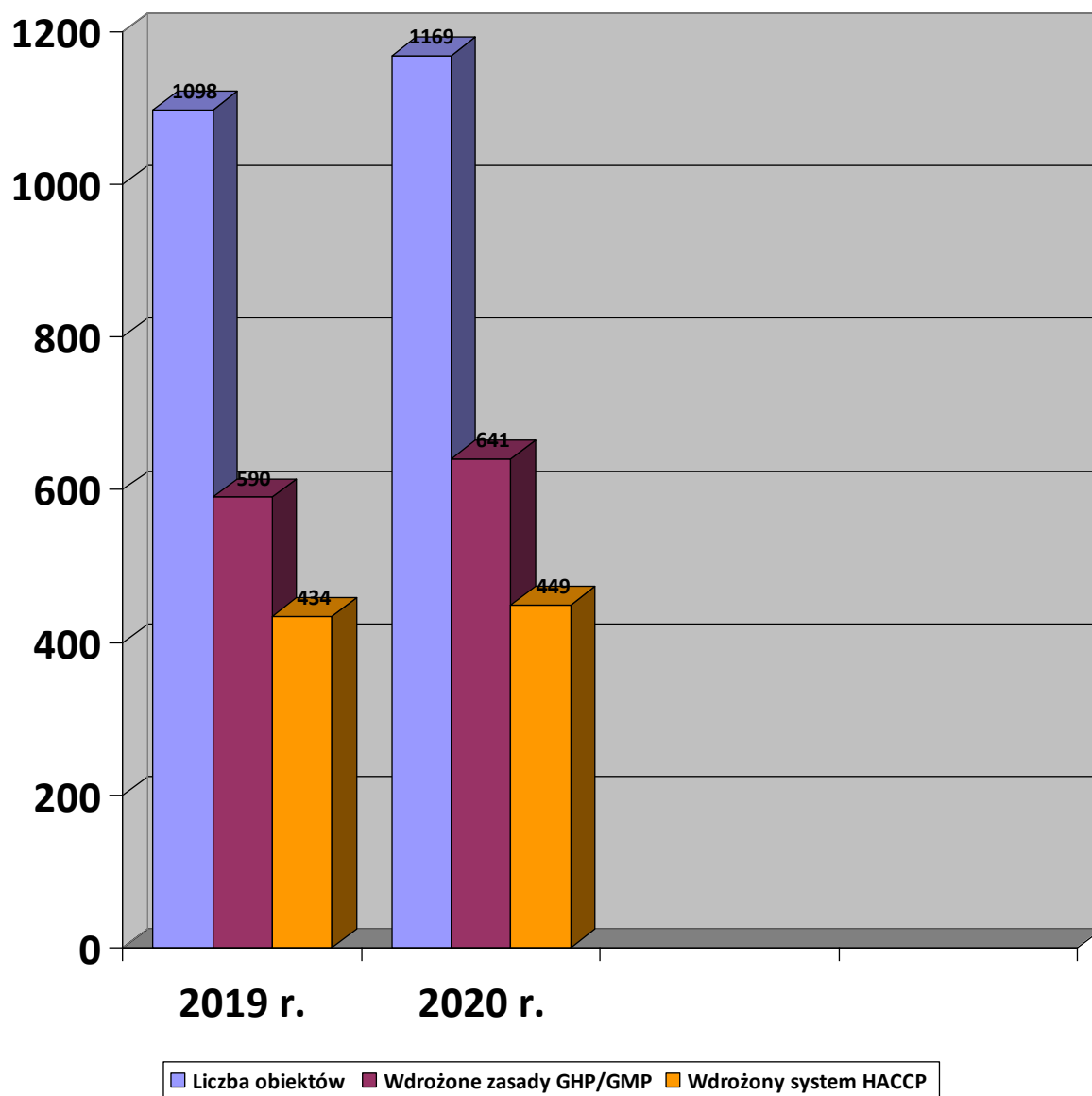
W **10** przypadkach interwencja była anonimowa. W **5** przypadkach stwierdzono zasadność zgłoszonych interwencji, nałożono **2** mandaty karne na kwotę **600** zł.

Przeprowadzone kontrole obiektów wykazały, iż:

- ✓ system HACCP wdrożono w **449** obiektach,
- ✓ dokumentację Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej wdrożono w **641** obiektach.

Grupa obiektów	2019			2020		
	Liczba obiektów	GHP/GMP	HACCP	Liczba obiektów	GHP/GMP	HACCP
Automaty do lodów	4	4	4	4	4	4
Piekarnie	9	9	9	9	9	9
Ciastkarnie	11	11	11	12	12	12
Przetwórnice owocowo warzywne i grzybowe	7	7	7	7	7	7
Browary i słodownie	1	1	1	1	1	1
Zakłady garmażeryjne	3	3	3	3	3	3
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	1	1	1	1	1	1
Inne wytwórnice żywności	131	6	3	153	6	3
Obiekty produkcji żywności	167	42	39	190	43	40
Sklepy spożywcze	200	198	178	199	197	177
Kioski	6	4	3	5	4	3
Magazyny Hurtowe	30	27	14	31	27	14
Inne obiekty obrotu żywnością	82	15	6	74	15	6
Obiekty ruchome i tymczasowe	45	21	0	48	23	0
Obiekty obrotu żywnością	363	265	201	357	266	200
Zakłady Żywienia zbiorowego otwarte	125	118	103	128	120	105
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	74	60	45	82	67	46
Obiekty żywienia zbiorowego	199	178	148	210	187	151
Środki transportu	350	104	46	394	144	58
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	13	1	0	12	1	0
RAZEM	1092	590	434	1163	641	449

Tabela nr 4. Ilość obiektów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP i HACCP w roku 2019 i 2020

Wykres nr 7. Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP i HACCP

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę, w związku z notyfikacją w systemie RAPEX.

Rodzaj obiektu	% Obiektów niezgodnych
Zakłady małej gastronomii	12,50

Tabela nr 5. Przedstawienie stanu sanitarnego grup obiektów (wyrażony w % obiektów niezgodnych)

6.1. Opis grup obiektów o najgorszym stanie sanitarnym (najwyższy % obiektów niezgodnych)

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte

Pod nadzorem znajduje się **128** obiektów, w tym **64** zakłady małej gastronomii. Sklasyfikowano **30** obiektów, w tym **8** zakładów małej gastronomii. Ocenę negatywną otrzymał **1** zakład małej gastronomii, co stanowi **12,50%**. Przeprowadzono **41** kontroli, w tym **14** w zakładach małej gastronomii. Za stwierdzone uchybienia nałożono **4** mandatów karnych na kwotę **1300 zł**, w tym w zakładach małej gastronomii **2** mandaty na kwotę **700 zł**. Do badań laboratoryjnych pobrano **5** prób mikrobiologicznych. Skierowano **1** wniosek o nałożenie kary pieniężnej do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Najczęściej stwierdzane uchybienia:

- ✓ nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń obiektu,
- ✓ brak czystości i porządku w pomieszczeniach predykcyjnych
- ✓ brak skutecznej ochrony przed zanieczyszczeniami wewnętrznymi,
- ✓ brak aktualnych orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- ✓ brak dokumentacji Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej oraz systemu HACCP,
- ✓ brak prowadzonej dokumentacji umożliwiającej zidentyfikowanie dostawcy żywności.

6.2. Stan sanitarny środków transportu żywności

W **2020** r. w ewidencji znajdowały się **394** środki transportu żywności, w których przeprowadzono **41** kontroli. Wystawiono **41** decyzji zatwierdzających. Skontrolowane samochody dostosowano do rodzaju przewożonej żywności. Do transportu artykułów spożywczych nietrwałych przeznaczone były samochody posiadające agregaty chłodnicze zapewniające odpowiednią temperaturę.

6.3. Jakość zdrowotna środków spożywczych

Do badań laboratoryjnych pobrano **132** próby (zdyskwalifikowano **9**), w tym:

- **97** prób planowanych:
 - **75** mikrobiologicznych (**25** - urzędowe, **55** - urzędowe + monitoring i **19** - monitoring),
 - **22** fizyko-chemicznych (**18** - urzędowe, **18** - urzędowa+monitoring, **2** - monitoring),
- **35** prób pozaplanowych

- **20** prób w ramach kontroli granicznej
- **15** prób lodów z automatu

Próbki badano w ramach urzędowej kontroli, monitoringu oraz urzędowej kontroli i monitoringu w zakresie zanieczyszczeń chemicznych i mikrobiologicznych. Próby pobrane do badań w ramach urzędowej kontroli żywności, poza głównym kierunkiem badań, poddano również ocenie organoleptycznej oraz znakowaniu. Dyskwalifikacji uległo **9** prób, w tym **4** ze względu na nieprawidłowe oznakowanie, **5** próby za względu na przekroczoną liczbę Enterobacteriaceae.

W **4** przypadkach oznakowanie opakowań jednostkowych środków spożywczych nie spełniało wymagań rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004.

W związku z otrzymaniem kwestionowanych wyników badanych próbek powiadamiano Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

W **2020** r. oceniono **14** produkty, w tym:

- **11** suplementów diety,
- **3** środków spożywczych w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem warunków określonych w rozporządzeniu 1924/2006 w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych.

W **2020** r. otrzymano **15** powiadomień w ramach systemu RASFF, w związku z tym przeprowadzono **41** kontroli.

6.4. Nadzór nad przedmiotami użytku

Jakość zdrowotna Przedmiotów Użytku

Na terenie powiatu wolsztyńskiego znajdują się obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością - **1** magazyn hurtu i **11** sklepów. Dotychczas nie zarejestrowano żadnej wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W **2020** roku przeprowadzono **3** kontrole miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Do badań laboratoryjnych pobrano

2 próby przedmiotów użytku, pochodzących z importu. Wyniki badań laboratoryjnych nie uległy kwestionowaniu.

6.5. Ocena sposobu żywienia

Żywieniem zbiorowym zamkniętym na terenie działania naszej Stacji zajmują się placówki takie jak:

- domy opieki społecznej,
- szpitale,
- szkoły,
- przedszkola,
- żłobki,
- domy wczasowe,
- domy dziecka,
- bursy i internaty
- obozy, kolonie,
- stołówki pracownicze
- inne zakłady żywienia.

Jakość sposobu żywienia ma szczególne znaczenie w przypadku dzieci i osób dorosłych przebywających w tych placówkach przez całą dobę, bez możliwości uzupełnienia brakujących składników mineralnych i witamin. Najczęściej racja żywieniowa i rodzaj podawanych produktów uzależniona jest od stawek żywieniowych i od stopnia uświadczenia osób zajmujących się układaniem jadłospisów. W roku sprawozdawczym oceniono teoretycznie 6 jadłospisów, których nie zakwestionowano. Polecono, by dostosować opracowanie jadłospisów do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154).

Najczęściej popełniane błędy w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego:

- zbyt duża ilość potraw smażonych,
- zbyt mała ilość warzyw i owoców w przedstawionych jadłospisach.

Żywnienie w systemie cateringowym odbywa się:

- ✓ 1 stołówce szpitala,
- ✓ 4 stołówkach szkolnych,
- ✓ 7 stołówkach przedszkolnych.

6.6. Informacja o współpracy z innymi jednostkami kontrolnymi: NIK, IH, WIS, IJHARS, organizacjami konsumenckimi, środkami masowego przekazu

W okresie sprawozdawczym współpracowano z następującymi jednostkami:

- Wojskowa Inspekcja Weterynaryjna,
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii,
- Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa
- Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno- Spożywczych
- Policja.

W 2020 r. , w związku z sytuacją epidemiologiczną nawiązano stałą współpracę z Komendą Powiatową Policji w Wolsztynie. Przeprowadzono wspólnie kontrole, także w godzinach popołudniowych oraz w dni wolne od pracy. W wyniku kontroli nie nałożono mandatów karnych oraz nie wydano decyzji administracyjnych o nałożeniu kary pieniężnej.

7. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

W zakresie sprawowania zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, głównym celem sekcji higieny pracy jest koordynowanie i prowadzenie nadzoru w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy.

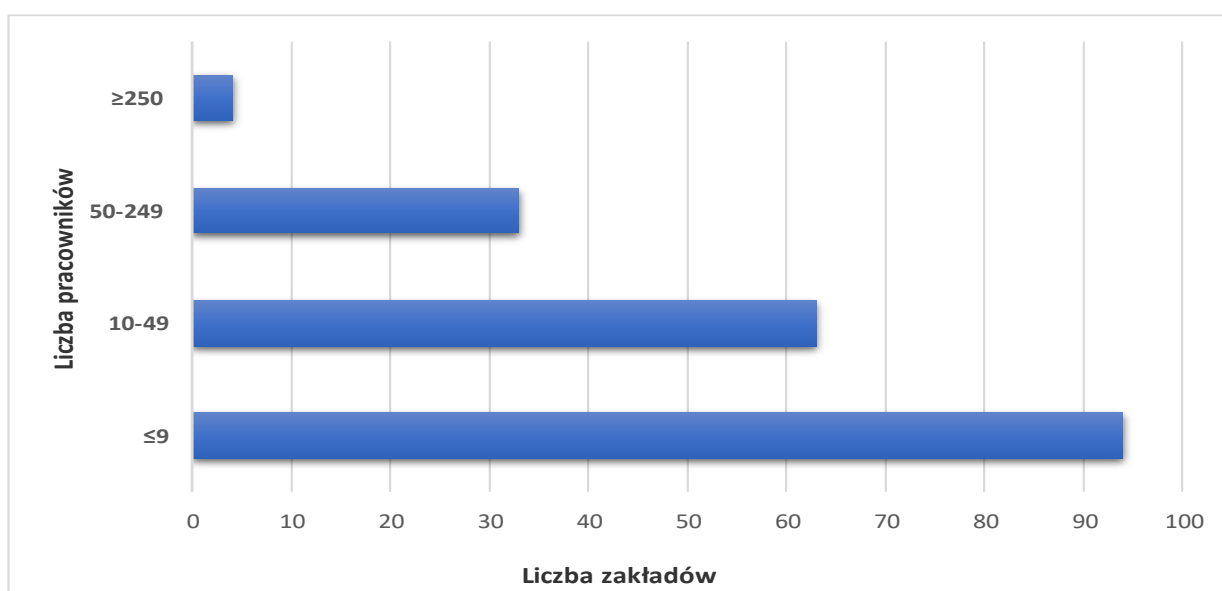
Do zadań Stanowiska Pracy do Spraw Higieny Pracy należy:

1. prowadzenie postępowania wyjaśniającego oraz dokumentacji w zakresie chorób zawodowych,
2. nadzór nad zakładami pracy w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, a w szczególności zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych związanych z warunkami pracy,
3. nadzór nad podmiotami gospodarczymi w zakresie wprowadzania do obrotu i stosowania:
 - a) substancji chemicznych i ich mieszanin,
 - b) produktów biobójczych i substancji czynnych,
 - c) prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3,
 - d) środków ochrony roślin,
 - e) substancji powierzchniowo czynnych i detergentów,
4. nadzór nad podmiotami gospodarczymi w zakresie:
 - a) występowania substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
 - b) występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy,
 - c) stosowania leków cytostatycznych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą,
 - d) usuwania i zabezpieczania wyrobów zawierających azbest,
 - e) klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin chemicznych (CLP),
5. nadzór nad zagadnieniami związanymi z rejestracją, oceną i udzielaniem zezwoleń dla substancji chemicznych (REACH),
6. udział w opracowywaniu opinii sanitarnych dotyczących rozwiązań projektowych w nowopowstałych lub modernizowanych zakładach pracy w zakresie higieny pracy,
7. prowadzenie postępowania wyjaśniającego w ramach Wspólnotowego Systemu Szybkiego Powiadomienia o Produktach Niebezpiecznych (RAPEX) w odniesieniu do produktów chemicznych,
8. współpraca z podmiotami gospodarczymi w ramach wdrażania przepisów dotyczących klasyfikacji, oznakowania oraz pakowania substancji i mieszanin chemicznych (CLP),

9. prowadzenie postępowania w przypadku stwierdzenia wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych,

10. prowadzenie nadzoru, nad nowymi substancjami psychoaktywnymi, realizowanego w ramach kontroli spełniania obowiązków wynikających z przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.).

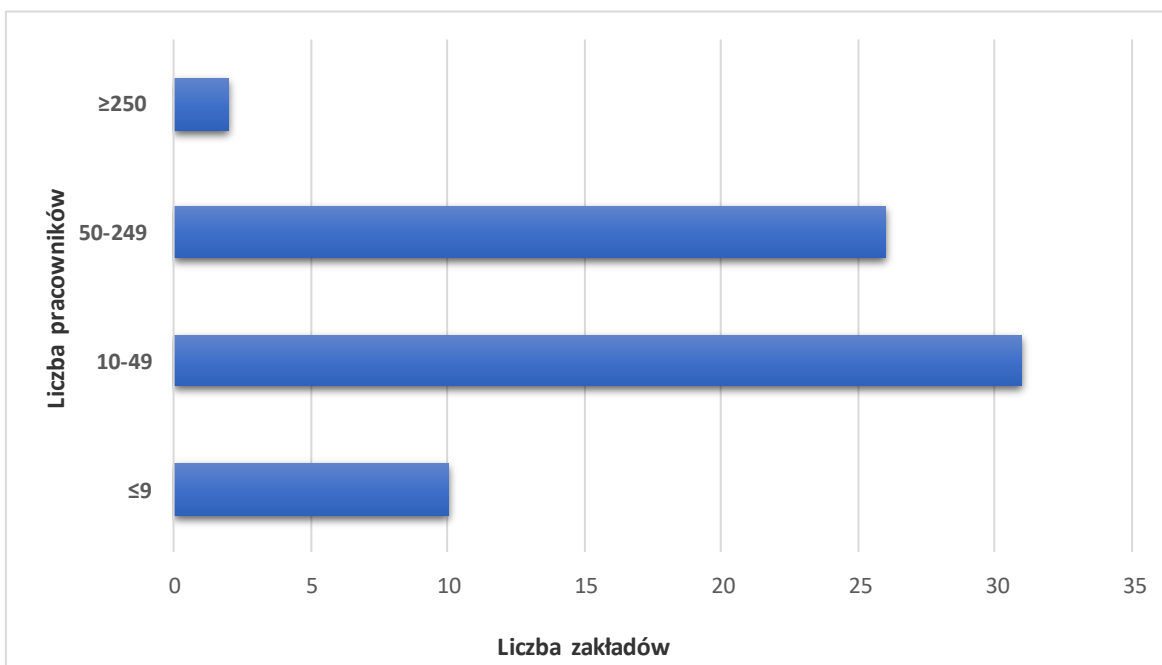
W 2020 roku w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie znajdowały się 194 zakłady, które zatrudniały ogółem 6 648 pracowników.

Wykres nr 8. Liczba pracowników zatrudnionych w 2020 roku według ewidencji

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu wolsztyńskiego skontrolowano 69 zakładów pracy, które zatrudniały 4 199 pracowników. Przeprowadzono 99 kontroli w tym:

- w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin – 20 kontroli,
- w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 11 kontroli,
- w ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy – 5 kontroli,
- w ramach nadzoru nad prekursorami kat 2 i 3 – 4 kontrole,
- w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi – 3 kontrole,
- w ramach realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń SARS CoV-2 – 47 kontroli.

Wykres nr 9. Liczba pracowników zatrudnionych w 2020r. w skontrolowanych zakładach pracy

Największa liczba kontroli została przeprowadzona w zakładach produkujących artykuły spożywcze, a także wyroby z drewna i metalu. Czynności kontrolne dotyczyły również przeciwdziałaniu rozprzestrzenianiu się zakażeń wirusem SARS CoV-2. Sprawdzone zaopatrzenie zakładów pracy w środki do dezynfekcji oraz środki ochrony indywidualnej. Prowadzono nadzór nad zakładami pracy w zakresie podjętych działań profilaktycznych w związku z wystąpieniem na terenie Polski stanu epidemii.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 24 decyzje administracyjne. Łącznie nałożono 57 nakazów, które dotyczyły głównie: przeprowadzenia pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy 17 nakazów, wykonania badań sprawności systemu wentylacyjnego w pomieszczeniach pracy oraz pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych 13 nakazów, zmiany terminu wykonania obowiązków 7 nakazy, opracowanie aktualnego dla każdego stanowiska pracy rejestru czynników szkodliwych 3 nakazy, opracowania i prowadzenia na bieżąco karty badań i pomiarów czynników szkodliwych 3 nakazy.

7.1. Narazenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

Na terenie powiatu wolsztyńskiego w 2020 roku odnotowano przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu wśród 368 pracowników,

wykonujących pracę na 97 stanowiskach, zatrudnionych w 10 zakładach pracy. W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami dopuszczalnych wartości NDN, pracodawcy opracowali i wprowadzili do stosowania program działań organizacyjno–technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas. Zapewniono pracownikom indywidualne środki ochrony słuchu. Oznakowano znakami bezpieczeństwa strefy zagrożone hałasem. Pracownicy zatrudnieni na narażonych stanowiskach pracy, są informowani o ryzyku zawodowym oraz aktualnych wynikach pomiarów. Ponadto, pracodawcy wprowadzili wydłużone przerwy w pracy do 30 min podczas 8 godzinnej zmiany i zastosowali rotację na stanowiskach pracy. Ze względu na zwiększone wartości dopuszczalnego hałasu, pracodawcy opracowali program szkoleń okresowych. W trakcie instruktażu stanowiskowego, pracownicy biorą udział w szkoleniach z zakresu użytkowania i konserwacji środków ochrony indywidualnej. Pracownicy są na bieżąco kontrolowani w zakresie właściwego stosowania ww. środków.

W 2020 roku wydano 2 decyzje administracyjne, które dotyczyły opracowania i wprowadzenia do stosowania program działań organizacyjno – technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas. Stwierdzono poprawę warunków pracy 59 pracowników.

Podczas czynności kontrolnych w zakładach pracy nie odnotowano przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w postaci pyłu i czynników chemicznych.

7.2. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

Na nadzorowanym terenie w 2020 roku przeprowadzono 20 kontroli w obiektach stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny. W trakcie czynności kontrolnych nie stwierdzono uchybień dotyczących przestrzegania przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach. Ustalono, że pracodawcy posiadają aktualny spis stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz odpowiednie karty charakterystyki tych produktów. Produkty są przechowywane w miejscu wyznaczonym, odpowiednio oznakowanym oraz zabezpieczonym przed dostępem osób nieupoważnionych. Sprawdzone, że przy stanowiskach pracy, na których stosowane są środki żrące zainstalowano natryski ratunkowe do przemywania oczu.

7.3. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

W 2020 roku na terenie powiatu wolsztyńskiego przeprowadzono 11 kontroli w 10

zakładach pracy w zakresie narażenia pracowników na czynniki rakotwórcze i mutagenne występujące w środowisku pracy. Największą grupę stanowiły obiekty zajmujące się produkcją wyrobów z drewna. Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, że zatrudnionych w narażeniu na czynniki o działaniu rakotwórczym (pyły drewna, krzemionka krystaliczna - frakcja respirabilna) jest 242 pracowników, w tym 19 kobiet.

Ponadto kontakt pracowników z czynnikiem o działaniu rakotwórczym (czynniki chemiczne, chromiany, chlorek metylenu, benzen), stwierdzono w 14 zakładach, w których zatrudnionych jest 63 pracowników.

W ramach bieżących czynności kontrolnych w zakresie ograniczenia narażenia pracowników na czynniki rakotwórcze i mutagenne występujące w środowisku pracy, nie stwierdzono przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników szkodliwych dla zdrowia.

7.4. Czynniki biologiczne

Z zakresu nadzoru nad czynnikami biologicznymi w 2020 roku przeprowadzono 5 kontroli w zakładach pracy, w których stwierdzono występowanie szkodliwego czynnika biologicznego zaliczanego do 2 i 3 grupy zagrożenia. Skontrolowano 4 zakłady pracy, które zatrudniały 29 pracowników narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne zaliczane do 2 grupy zagrożenia oraz 10 pracowników pracujących z czynnikiem biologicznym zaliczanym do 3 grupy zagrożenia.

Według klasyfikacji szkodliwych czynników biologicznych, grupa 2 zagrożenia określa te czynniki, które mogą powodować choroby u ludzi, są też niebezpieczne dla pracowników, jednak ich rozprzestrzenianie wśród populacji jest mało prawdopodobne a metody zapobiegania i leczenia są zazwyczaj bardzo skuteczne. Grupa 3 zagrożenia to czynniki mogące wywoływać u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a ich rozprzestrzenianie się w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne. Zazwyczaj istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.

Wraz z działem Higieny Komunalnej w 2020 roku w ramach nadzoru sanitarnego podmiotów zajmujących się usługami pogrzebowymi i prowadzącymi działalność pokrewną, kontrolą objęto zakład świadczący usługi pogrzebowe, sprzedaż trumien oraz przewóz zwłok.

Zakres działań kontrolnych obejmował warunki zdrowotne środowiska pracy z uwzględnieniem oceny realizacji wymogów prawnych dotyczących ogólnych przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, stosowania w działalności zawodowej stwarzających

zagrożenie substancji chemicznych i ich mieszanin jak również narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne.

W 2020 roku kontrolując zakłady pracy pod kątem narażenia na czynniki biologiczne, nie stwierdzono uchybień w tym zakresie. Pracodawcy zapewнили ocenę ryzyka zawodowego, rejestr prac oraz rejestr pracowników narażonych na działanie szkodliwego czynnika biologicznego. Pracownicy zostali wyposażeni w środki ochrony indywidualnej oraz produkty odkażające.

7.5. Choroby zawodowe

Choroba zawodowa to choroba ujęta w wykazie chorób zawodowych. Ocena warunków pracy pozwala określić czy dana choroba zawodowa wystąpiła ze względu na działanie szkodliwych czynników obecnych w środowisku pracy czy sposobu jej wykonywania.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wolsztynie w 2020 roku przeprowadził 2 postępowania administracyjne w związku z otrzymaniem zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia choroby zawodowej. Ogółem sporządzono 4 karty oceny narażenia zawodowego. Wydano 2 decyzję dotyczące stwierdzenia choroby zawodowej:

- narządu głosu w postaci niedowładu mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głośni i trwałą dysfonią (poz.15 wykazu),
- zakaźnej lub pasożytniczej w postaci boreliozy (poz. 26 wykazu).

Wystawiono 2 karty stwierdzenia choroby zawodowej do Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

7.6. Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2020 roku z uwagi na brak zgłoszeń dotyczących wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych nie podejmowano działań kontrolnych oraz nie wydawano decyzji administracyjnych w ww. zakresie.

W ramach realizacji ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2182) w oparciu o kwestionariusz, dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w 30 kontrolowanych obiektach. Czynności kontrolne miały na celu weryfikację czy na terenie danej instytucji

ustawa jest przestrzegana.

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu wolsztyńskiego w trakcie kontroli związanych z bieżącym nadzorem sanitarnym informowano pracodawców o zaplanowanej na lata 2020-2022 informacyjnej kampanii europejskiej z cyklu „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy” pod hasłem „dźwigaj z głową”. Kampania ma na celu zapobieganie występowaniu zaburzeniom układu mięśniowo-szkieletowego. Biorąc pod uwagę częstotliwość występowania ww. zaburzeń oraz fakt, że są one jednym z najpowszechniejszych problemów zdrowotnych związanych z wykonywaną pracą, należy dążyć do zminimalizowania prawdopodobieństwa ich wystąpienia.

Ponadto poinformowano pracodawców i przekazano ulotki informacyjne dot. realizacji działań profilaktycznych w zakresie Wielkopolskiej Strategii Ograniczania Zagrożeń Zawodowych. Przekazano materiały dotyczące ograniczenia zagrożeń zawodowych skutkujących schorzeniami układu mięśniowo szkieletowego oraz układu ruchu wywołanymi wykonywaniem ręcznych prac transportowych w formie ulotki: „Pozycja przy pracy”, „Ręczne prace transportowe” i prezentacji „Ochrona układu mięśniowo – szkieletowego w pracy”, celem wykorzystania w ramach szkolenia pracowników.

8. Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży

W 2020 roku nadzorem sanitarnym objęto 75 obiektów stałych takich jak: żłobki, przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego, szkoły podstawowe, zespoły szkół, centrum szkolenia zawodowego, placówki wsparcia dziennego, placówki pracy pozaszkolnej, dom wczasów dziecięcych i placówka opiekuńczo – wychowawcza.

Łącznie w roku sprawozdawczym, przeprowadzono 27 kontroli podległych obiektów. Wydano 1 opinię sanitarną, 1 decyzję potwierdzającą spełnienie wymagań sanitarno - lokalowych przez żłobek, 6 decyzji administracyjnych i 8 decyzji płatniczych.

Działalność w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży koncentrowała się w ciągu roku na prowadzeniu bieżącego nadzoru ze szczególnym uwzględnieniem:

- oceny warunków sanitarno – higienicznych w żłobkach i klubach dziecięcych,
- oceny stanu technicznego i porządkowego pomieszczeń, tj. sal zajęć, korytarzy, sal gimnastycznych wraz z ich zapleczem, terenów przyszkolnych (boisk, placów zabaw),
- oceny warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w podległych obiektach pod kątem posiadanej infrastruktury,
- oceny mebli szkolnych i sprzętu sportowego pod kątem posiadanych certyfikatów,
- oceny stanu sanitarno – higienicznego placów zabaw zarówno przy placówkach oświatowo – wychowawczych,
- oceny posiadania przez podległe placówki wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej,
- oceny warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu.

Dodatkowo w związku w wystąpieniem stanu epidemii w Polsce przeprowadzono 20 kontroli w zakresie zapobiegania szerzeniu się zakażeń, w tym SARS-CoV-2 w placówkach systemu oświaty.

W celu zlikwidowania uchybień i nieprawidłowości wydawane są zalecenia pokontrolne lub decyzje merytoryczne. Wydane zalecenia pokontrolne dotyczyły m.in. : doprowadzenia do należytego stanu technicznego nawierzchni dróg i boisk, doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-higienicznego ścian w pomieszczeniach placówek oświaty, przeprowadzenia badań natężenia oświetlenia sztucznego oraz zapewnienie wentylacji grawitacyjnej w pomieszczeniach placówek.

8.1. Remonty prowadzone w placówkach w roku sprawozdawczym

W wyniku przeprowadzonych kontroli i otrzymanych informacji od dyrektorów szkół zauważa się, że stan techniczny i sanitarno-higieniczny sukcesywnie ulega poprawie. Wykonuje się szereg prac remontowych m. in. remonty sal dydaktycznych, bloków żywieniowych, bloków sportowych oraz prace remontowe, przygotowawcze i konserwatorskie. Prace obejmowały: montaż rolet zewnętrznych, wymianę podłóg, odnowienie elewacji, odnowienie placów zabaw.

Rodzaj placówki		Liczba placówek							
		nowo oddanych w nowych obiektach	nowo otwartych w obiektach istniejących	zlikwidowanych	po remontach generalnych	z nowo oddanymi obiektami sportowymi	z modernizowanymi blokami sportowymi	z nowo otwartymi blokami żywieniowymi	z modernizowanymi blokami żywieniowymi
		1	2	3	4	5	6	7	8
Żłobki	01	1	0	0	0	0	0	0	0
Zespoły szkół	02	0	0	0	1	0	0	0	0

Tabela nr 6. Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek, m.in.

W wierszu 01, w kolumnie 1 – Gminny Żłobek w Błotnicy, ul. Szkolna 19, 64-234 Przemęt, wydanie decyzji o spełnieniu wymagań sanitarno-lokalowych dla żłobka

Zdjęcie nr 8. Sala zajęć w Gminnym Żłobku w Błotnicy

Zdjęcie nr 10. Pomieszczenie sanitarne w Gminnym Żłobku w Błotnicy

W wierszu 02, w kolumnie 4 - Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Belęcinie 76, 64-231 Belęcin, przeprowadzono generalny remont pomieszczeń sanitarnych oraz pomalowano ściany w sali zajęć

Zdjęcie nr 11-12. Pomieszczenia sanitarne w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Belęcinie

Zdjęcie nr 13. Odmalowane ściany w sali zajęć w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Belęcinie

8.2. Higiena procesu nauczania – higieniczna ocena rozkładu zajęć

W 2020 r. higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych przeprowadzona została w 3 szkołach funkcjonujących samodzielnie (3 szkoły podstawowe) – analizie poddano 41 rozkładów zajęć. Nieprawidłowości stwierdzono w 20 rozkładach zajęć, w 2 szkołach.

W zespołach szkół oceny rozkładu zajęć dokonano w 1 placówce. Oceną objęto 5 rozkładów zajęć, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Nieprawidłowości dotyczą rozpoczynania zajęć się o różnych godzinach, przy czym różnica pomiędzy dniami tygodnia jest większa niż 1 godzina, a także różnicy liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia, które jest większa niż 1 godzina.

Zgodnie z wyjaśnieniami dyrektorów szkół spowodowane jest to dowozami uczniów do szkół, niewystarczającą ilością pomieszczeń do nauki oraz prowadzeniem zajęć przez nauczycieli zatrudnianych w różnych szkołach.

Ocena rozkładu zajęć lekcyjnych				
Rodzaj placówki	Ocenie poddano rozkład zajęć szkolnych		Stwierdzone nieprawidłowości	
	ilość placówek	ilość oddziałów	ilość placówek	ilość oddziałów
Szkoły Podstawowe	3	41	2	20
Zespoły szkół	1	5	0	0

Tabela nr 7. Ocena rozkładu zajęć lekcyjnych

8.3. Kontrole w związku z zapobieganiem szerzeniu się zakażeń, w tym SARS-CoV-2

W tym zakresie przeprowadzono 20 kontroli w placówkach systemu oświaty. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdza się, że w placówkach zapewniono: płyny do dezynfekcji rąk oraz powierzchni, środki ochrony indywidualnej: rękawiczki jednorazowego użytku, przyłbice, maseczki jednorazowego i wielorazowego użytku, fartuchy jednorazowego użytku. Ponadto przy wejściach do placówek umieszczono informacje o obowiązku zakrywania ust, nosa i zachowania dystansu społecznego oraz dozowniki z płynem do dezynfekcji rąk wraz z instrukcjami prawidłowej dezynfekcji rąk. Pomieszczenia sanitarne wyposażone były w środki higieny osobistej, z wyjątkiem jednej szkoły podstawowej. Dyrektorzy opracowali procedury i regulaminy dotyczące funkcjonowania placówki w czasie epidemii oraz posiadają aktualne numery telefonów do służb sanitarnych i medycznych, które znajdują się w łatwo dostępnych miejscach. Wydzielone zostały miejsca lub pomieszczenia do odizolowania osób, w przypadku stwierdzenia niepokojących objawów chorobowych. Podczas kontroli sanitarnych wypoczynków letnich również przeprowadzono kontrolę w związku z zapobieganiem szerzeniu się zakażeń, w tym SARS-CoV-2 – nieprawidłowości nie stwierdzono.

8.4. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2020 roku na terenie powiatu wolsztyńskiego, zarówno w okresie zimowym jak i letnim, zorganizowano 73 turnusy wypoczynku dzieci i młodzieży (32 w obiektach całorocznych usług hotelarskich, 2 w obiektach sezonowych, 13 pod namiotami,

26 w miejscu zamieszkania). Wszystkie turnusy zostały zgłoszone w ogólnopolskiej, elektronicznej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej. Łącznie w czasie trwania akcji wypoczynku przeprowadzono 20 kontroli, w tym: 5 kontroli turnusów wypoczynku zimowego oraz 15 kontroli turnusów wypoczynku letniego.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono ustalono, że z wypoczynku zorganizowanego na terenie powiatu wolsztyńskiego w 2020 r. skorzystało łącznie 1072 osoby, z czego 85% stanowili uczestnicy wypoczynku letniego. Z kontroli przeprowadzonych podczas akcji zima i akcji lato wynika, że obiekty zostały właściwie przygotowane i zapewniały bezpieczne oraz higieniczne warunki wypoczynku, a ich stan sanitarny nie budził zastrzeżeń, z wyjątkiem jednego wypoczynku zorganizowanego w obiekcie sezonowym.

8.5. Współpraca z innymi podmiotami PSSE w Wolsztynie oraz Instytucjami

W 2020 roku w ramach działań w zakresie higieny dzieci i młodzieży współpraca prowadzona była z innymi sekcjami Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej m.in.

- Sekcją Higieny Żywności i Żywienia - przeprowadzanie wspólnych kontroli placówek oświatowo–wychowawczych oraz miejsc wypoczynków, w których prowadzone jest żywienie,
- Stanowiskiem Pracy do Spraw Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia – wspólne wizytacje placówek oświatowo-wychowawczych, organizowanie akcji edukacyjno-informacyjnych, dystrybucja materiałów oświatowo – zdrowotnych,
- Sekcją Epidemiologii – w zakresie analizy szczepień oraz w zakresie kontroli zapobiegających szerzeniu się zakażeń, w tym SARS-CoV-2,
- Stanowiskiem Pracy do Spraw Higieny Komunalnej – przekazywanie informacji dotyczących zaopatrzenia placówek oświatowo–wychowawczych w wodę, wspólne kontrole w trakcie wypoczynków letnich,
- Stanowiskiem Pracy do Spraw Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego – odbiory techniczne oraz opiniowanie projektów przebudowy/rozbudowy placówek.

Ponadto w 2020 roku w ramach działań w zakresie higieny dzieci i młodzieży współpraca prowadzona była z następującymi instytucjami:

- Komendą Powiatową Policji w Wolsztynie – przekazywanie wykazów wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży, wspólne kontrole wypoczynków letnich i zimowych oraz działania oświatowo-zdrowotne na wypoczynkach,
- dyrektorami placówek oświatowo-wychowawczych - wykonywanie wydanych decyzji merytorycznych, zaleceń pokontrolnych, utrzymanie bieżącego porządku i czystości w placówce, zapewnienie prawidłowych warunków do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży.
- Kuratorium Oświaty – wspólne spotkania z dyrektorami placówek systemu oświaty dotyczący kwestii przeciwepidemicznych w placówkach systemu oświaty,
- Organizatorami wypoczynków dzieci i młodzieży – przeprowadzono spotkanie dotyczące wytycznych MEN, GIS i MZ dla organizatorów wypoczynku letniego dzieci i młodzieży w 2020 roku, na bieżąco wyjaśniano zagadnienia i wątpliwości.

8.6. Podsumowanie

W roku sprawozdawczym we wszystkich skontrolowanych placówkach, zarówno oświatowych jak i wypoczynku dzieci i młodzieży, przeprowadzono kontrole w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Z przeprowadzonych kontroli wynika, że w placówkach przestrzegany jest zakaz palenia tytoniu. W widocznych miejscach umieszczone były oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia tytoniu, wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych na terenie placówki.

Wszystkie placówki oświatowo – wychowawcze zaopatrywane są w wodę z wodociągów. Nadal odnotowuje się brak podłączenia placówek (4 placówki) do kanalizacji centralnej. Na terenie powiatu wolsztyńskiego nie stwierdza się ustępów zewnętrznych.

Stan sanitarno – techniczny pomieszczeń sanitarnych sukcesywnie ulega poprawie. We wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniona jest bieżąca ciepła i zimna woda oraz środki higieny osobistej – mydło w płynie, ręczniki jednorazowego użytku lub suszarki oraz papier toaletowy.

We wszystkich szkołach istnieje możliwość pzoostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w placówce – wyznaczone miejsce w salach zajęć lub szafki indywidualne.

W placówkach oświatowo–wychowawczych warunki oraz stan higieniczno – sanitarny i techniczny ulegają ciągłej poprawie. We wszystkich placówkach oświatowo –

wychowawczych przeprowadzane były bieżące remonty, modernizacje pomieszczeń oraz terenów wokół budynków.

We wszystkich placówkach oświatowo-wychowawczych zapewniona jest bieżąca ciepła woda oraz środki higieny osobistej - mydło w płynie, ręczniki jednorazowego użytku lub suszarki oraz papier toaletowy, z wyjątkiem jednej placówki. Stan bieżący porządku i czystości jest zadowalający.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny czyni starania w celu dalszej poprawy stanu sanitarno-higienicznego i technicznego placówek oświatowo-wychowawczych oraz poprawy warunków nauczania, wychowania, opieki, rekreacji oraz wypoczynku dzieci i młodzieży.

Dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych czynią starania o pozyskanie większych środków finansowych na remonty i modernizacje oraz wykonywanie zaleceń Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wolsztynie.

9. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna w 2020 roku była wyjątkowa z powodu wybuchu pandemii COVID-19 wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2.

Pierwsze zachorowania pojawiły się wśród mieszkańców miasta Wuhan w Chinach w grudniu 2019 r. W ciągu czterech miesięcy koronawirus pojawił się na wszystkich kontynentach z wyjątkiem Antarktydy i prawie w każdym kraju świata.

W Polsce pierwszy potwierdzony przypadek zachorowania miał miejsce 4 marca 2020 r., a pierwszy zgon z powodu COVID-19 odnotowano 12 marca 2020 r. w Wielkopolsce.

W powiecie wolsztyńskim pierwszy potwierdzony przypadek zachorowania zarejestrowano w dniu 26 marca 2020 r. Była to kobieta mieszkająca na wsi, u której do zakażenia doszło najprawdopodobniej w miejscu pracy. Następne pojedyncze przypadki zachorowań pojawiły się w kwietniu, czerwcu i pod koniec lipca. W sierpniu zarejestrowano 6 przypadków zakażeń SARS-CoV-2. We wrześniu nastąpił dalszy wzrost zakażeń – 119 przypadków, w tym w ognisku w Domu Pomocy Społecznej w Wielkiej Wsi zakażonych zostało 75 osób.

Pierwszy zgon z powodu COVID-19 odnotowano 29 września 2020 r. Był to mężczyzna w wieku 75 lat, mieszkający w mieście.

W październiku i listopadzie wzrost zachorowań przebiegał lawinowo, rejestrowano od kilkunastu do kilkudziesięciu przypadków dziennie, pojawiały się kolejne ogniska zachorowań. Do 31 grudnia 2020 r. zarejestrowano 1785 przypadków zakażeń SARS-CoV-2, zmarły 43 osoby, w tym

- 30-39 lat – 1 osoba , mężczyzna
- 50-59 lat – 3 osoby, 2 mężczyzn i 1 kobieta,
- > 60 lat – 39 osób, 24 mężczyzn i 15 kobiet.

Pandemia COVID-19 w 2020 r. wywarła ogromny wpływ na działalność i funkcjonowanie PSSE w Wolsztynie. Pracownicy stanęli przed ogromnym wyzwaniem związanym z realizacją zadań. Odbierano kilkadziesiąt telefonów dziennie udzielając mieszkańcom powiatu odpowiedzi na pytania dotyczące m.in. obowiązujących zasad kwarantanny i izolacji, rodzaju wprowadzonych obostrzeń, możliwości wykonania testów w kierunku SARS-CoV-2, służąc pomocą w organizowaniu transportu do szpitali zakaźnych i izolatoriów. Wydano tysiące decyzji dotyczących nałożenia obowiązkowej kwarantanny.

Analiza sytuacji epidemiologicznej za 2020 r. w porównaniu do 2019 roku wykazała, że w roku sprawozdawczym odnotowano znaczne różnice w ilości występowania wielu chorób zakaźnych, takich jak *Salmonellozy – zatrucia pokarmowe*, *wirusowe zakażenia jelitowe*, *płonica*. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że na rejestrację zakażeń i chorób zakaźnych niewątpliwym wpływ wywarła sytuacja związana z pandemią COVID-19.

Jednostka chorobowa	Powiat wolsztyński	
	Zachorowania 2019	Zachorowania 2020
Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	16	4
Bakteryjne zakażenia jelitowe ogółem	4	11
Bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	0	0
Wirusowe zakażenia jelitowe ogółem	151	68
Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	58	13
Różyczka	0	0
Płonica	49	27
Krztusiec	1	0
Ospa wietrzna	176	194
WZW typ B	1	1
WZW typ C	3	2
Gruźlica	1	0
Borelioza	16	7
Pogryzienia przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę ogółem	84	49
Szczepienia osób p/wściekliznie	15	6
Odra	0	0

Tabela nr 8. Liczba zachorowań na choroby zakaźne w latach 2019 – 2020

9.1. Choroby, w zakresie których prowadzi się szczepienia ochronne, w tym objęte programem eliminacji

W 2020 roku, podobnie do roku poprzedniego nie zarejestrowano zachorowań na różyczkę, błonicę, poliomyelitis, ostre porażenie wiotkie, kleszczowe zapalenie mózgu czy tężec.

W 2020 r. zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na grypę, potwierdzony badaniami laboratoryjnymi, zachorowań grypopodobnych zarejestrowano 20 470, w tym u 75 osób zaistniała konieczność hospitalizacji.

Wiek	Liczba zachorowań	Liczba osób skierowanych do szpitala
0 - 4	4 361	13
5 - 14	3 358	3
15 - 64	10 206	24
65 i więcej	2 545	35
Razem	20 470	75

Tabela nr 9. Liczba zachorowań grypopodobnych w 2020 r.

W 2020 r. przeciwko grypie zaszczepiło się 703 osoby. Szczepieniom poddały się głównie starsze osoby dorosłe, w tym najwięcej powyżej 65 roku życia.

W 2020 r. nie zarejestrowano przypadków zachorowania na wzw typu A.

Ilość zarejestrowanych w 2020 r. zachorowań na wzw typu B pozostała na tym samym poziomie wyniosła 1 – zachorowanie wystąpiło u mężczyzny mieszkającego na terenie wiejskim, natomiast ilość zarejestrowanych w 2020 r. zachorowań na wzw typu C zmniejszyła się w stosunku do roku 2019 o 1 osobę i dotyczyła 2 mężczyzn, z których jeden mieszka na terenie wiejskim a drugi na terenie miejskim. Żadna z tych osób nie należała do grupy szczególnie narażonych.

W roku sprawozdawczym nie zarejestrowano przypadków krztuśca, odry, nagminnego zapalenia przyusznic.

Na terenie powiatu wolsztyńskiego szczepienia ochronne wykonuje się w 16 podmiotach leczniczych.

W 2020 roku łagodny niepożądany odczyn poszczepienny (NOP) wystąpił u 1 osoby po szczepionce MMR vax pro.

Analizując wykonawstwo szczepień należy stwierdzić, że wyszczepialność w naszym powiecie się pogorszyła. W 2020 r. nastąpił dalszy wzrost liczby opiekunów prawnych uchylających się od poddania obowiązkowym szczepieniom ochronnym dzieci. Przyczyniła się do tego działalność stowarzyszeń i ruchów antyszczepionkowców. W związku z tym faktem wszczyna się postępowanie egzekucyjne, które skutkowało w 2020 r. wydaniem 10 tytułów wykonawczych, 10 wniosków do Wojewody Wielkopolskiego o egzekucję administracyjną, wystawieniem 31 upomnień.

Neuroinfekcje oraz choroba meningokokowa i inne wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* oraz *Haemophilus influenzae*

W 2020 r. nie zarejestrowano przypadków zachorowań na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, na zapalenie mózgu etiologii bakteryjnej i wirusowej oraz innych neuroinfekcji.

Podobnie jak w latach ubiegłych nie zarejestrowano zachorowań na chorobę meningokokową, pneumokokową i wywołaną przez *Haemophilus influenzae*.

9.2. Choroby odzwierzęce

Nie zarejestrowano zachorowań na włośnicę, leptospirozę, tasiemczyce w tym bąblowicę, toksoplazmozę, listeriozę - podobnie jak w latach ubiegłych.

9.3. Inne choroby zakaźne

W roku sprawozdawczym nastąpił wyraźny spadek zachorowań na Salmonelozę jako pojedyncze zatrucia pokarmowe - zarejestrowano 4 zachorowania, gdzie w 2019 r. zarejestrowano 16 takich przypadków.

Czynnikiem etiologicznym we wszystkich 4 przypadkach była *Salmonella Enteritidis*. Zachorowania te nastąpiły w następujących grupach wiekowych:

- 0-4 lat – 1 osoba,
- 5-9 lat – 2 osoby,
- > 60 lat – 1 osoba.

W 2020 r. nie zarejestrowano zachorowań na Salmonelozę pozajelitowe. Nie zarejestrowano zachorowań na kampylobakteriozę, zakażeń enterokrwotocznymi szczepami *E. coli*.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 15 zgłoszeń biegunek u dzieci do lat 2 i liczba ta znacznie się zmniejszyła w stosunku do 2019 r., w którym zarejestrowano 74 zgłoszenia.

Ponadto w 2020 r. zarejestrowano 18 zachorowań na zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, 46 zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone i 51 zachorowań na biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, a w roku 2019 odnotowano 77 zachorowań na zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, 66 zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone i 252 zachorowania na biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Należy stwierdzić, że wyraźny spadek zachorowań w roku sprawozdawczym był spowodowany utrudnionym dostępem do lekarzy pierwszego kontaktu, ale też wyższą świadomością społeczeństwa w zakresie przestrzegania zasad higieny, w szczególności higieny rąk.

W 2020 r. zarejestrowano 7 przypadków zachorowania na boreliozę. Zachorowania dotyczyły 2 osób mieszkających na terenie miejskim i 5 osób mieszkających na wsi, z których 2 osoby były hospitalizowane i należały do grupy osób szczególnie narażonych (rolnicy) W 2019 r. zarejestrowano 15 przypadków boreliozy, o 8 przypadków więcej niż w roku sprawozdawczym.

W 2020 r. zwiększyła się ilość zgłoszonych przypadków zachorowań na ospę wietrzną. Odnotowano 194 przypadki, a w roku 2019 zachorowań było 176.

W roku sprawozdawczym nie zarejestrowano zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową.

9.4. Zatrucia chemicznymi środkami ochrony roślin

W 2020 r. nie zarejestrowano w naszym powiecie zatruc środków ochrony roślin, podobnie jak w latach ubiegłych.

9.5. Zapobieganie wściekliznie

W 2020 r. przeprowadzono 49 wywiadów w związku z pokąsaniem przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę. Szczepienia przeciwko wściekliznie podjęto u 6 osób po konsultacji z lekarzem specjalistą chorób zakaźnych, pokąsanych przez zwierzęta,

w przypadku których nie było możliwości przeprowadzenia obserwacji przez lekarza weterynarii. W 2019 r. konieczność szczepień przeciwko wściekliźnie zaistniała u 15 osób.

9.6. Ogniska epidemiczne

W roku sprawozdawczym zarejestrowano ognisko zakażenia laseczką *Clostridium difficile* wywołującą biegunki w Oddziale Chorób Wewnętrznych SPZOZ w Wolsztynie. Zakażeniu uległy 4 osoby.

10. Działalność oświatowo – zdrowotna

Państwowa Inspekcja Sanitarna inicjuje, prowadzi, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo - zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych... (art. 6 Ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej).

Głównym zadaniem pionu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia jest realizacja działań o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym jest podejmowanie działań informacyjnych w celu zwiększenia poziomu wiedzy oraz świadomości jednostki i społeczeństwa w kierunku zachowania i umacniania zdrowia.

Działalność z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2020 roku dotyczyła następujących zagadnień:

- profilaktyka antynikotynowa,
- prawidłowe żywienie,
- aktywność fizyczna,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- profilaktyka nowotworowa,
- profilaktyka chorób zakaźnych,
- profilaktyka HIV/AIDS,
- profilaktyka uzależnień,
- profilaktyka higieny jamy ustnej, w tym profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia.

Powyższe działania skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem:

- dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym,
- młodzieży szkół ponadpodstawowych,
- rodziców,
- dyrekcji szkół i przedszkoli, koordynatorów do spraw edukacji prozdrowotnej,
- służby zdrowia,
- ogółu społeczeństwa

10.1. Działania ogólnopolskie

10.1.1. Profilaktyka palenia tytoniu

Głównym celem jest redukcja zagrożeń wynikających z palenia tytoniu w Polsce oraz ochrona ludności przed zdrowotnymi, społecznymi, środowiskowymi i ekonomicznymi konsekwencjami palenia tytoniu oraz wdychania dymu tytoniowego.

W ramach realizacji profilaktyki zorganizowano:

- Konkurs „Palić, nie palić – oto – jest pytanie?” – w okresie od 17 lutego do 6 kwietnia 2020 r. w szkołach podstawowych powiatu wolsztyńskiego odbył się etap szkolny wojewódzkiego konkursu „Palić, nie palić – oto jest pytanie” na apel pod hasłem „Palić, nie palić – oto jest pytanie?”, kierowanego do uczniów klas V szkół podstawowych. Z dniem 26 marca 2020 r. zawieszono konkurs z powodu epidemii koronawirusa. Natomiast w terminie od 18 września do 23 października 2020 r. wznowiono realizację konkursu. W etapie szkolnym udział wzięło 29 uczniów. Do etapu powiatowego wpłynęło 5 prac konkursowych. Nagrody dla laureatów etapu powiatowego ufundowane zostały przez Urząd Gminy w Przemęcie. Łączna wartość nagród to 461,90 zł.

Na stronie internetowej PSSE w Wolsztynie oraz portalu Facebook na bieżąco umieszcza się o tematyce antytytoniowej

W ramach profilaktyki palenia tytoniu w placówkach systemu oświaty powiatu wolsztyńskiego realizowane były niżej wymienione programy edukacyjne.

10.1.1.1. Program edukacyjny „Czyste Powietrze Wokół Nas”

W roku szkolnym 2008/2009 Główny Inspektor Sanitarny zainicjował realizację I edycji Programu Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas” na terenie całego kraju. Program jest kierowany dla dzieci 5 i 6 - letnich uczęszczających do przedszkoli i do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Obejmuje również rodziców dzieci oraz pracowników przedszkoli i szkół podstawowych z oddziałami „0”. Ma na celu wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

W roku szkolnym 2019/2020 działaniami objęto 29 placówek systemu oświaty – łącznie 1104 dzieci i 737 rodziców co daje łącznie 1841 uczestników programu.

Opierając się na informacjach otrzymanych z placówek realizujących program „Czyste Powietrze Wokół Nas”, jak również z bieżących wizytacji wynika, że program w placówkach systemu oświaty jak co roku realizowany był bardzo chętnie i z dużym zaangażowaniem ze strony dzieci. Rodzice bardzo pozytywnie odebrali propozycję realizacji programu w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych. Szkolni i przedszkolni koordynatorzy podkreślają, że treści programowe są odpowiednio dostosowane do możliwości dzieci, co wpływa na sprawną realizację zajęć. Poza zaproponowanymi pięcioma zajęciami, które zostały zrealizowane prowadzono również szereg innych ciekawych działań np.: konkursy,

quize, scenki darmowe, projekcje filmów, gazetki tematyczne, imprezy środowiskowe, wycieczki, prelekcje i inne.

10.1.1.2. Program edukacyjny „Bieg Po Zdrowie”

Jest to stosunkowo nowy program antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami. Grupa, do której skierowany jest program, to dzieci w IV klasie szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9 - 10 lat).

Główne cele programu:

- opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży,
- pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego,
- zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

Na terenie powiatu wolsztyńskiego program realizowało 5 placówek i tym samym objętych było 61 uczniów i 55 rodziców, łącznie odbiorcami programu było 116 osób.

Dla przedstawicieli placówek systemu oświaty przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie przeprowadził 3 szkolenia dotyczące programu. Łącznie w szkoleniach uczestniczyło 37 osób.

Opierając się na informacjach otrzymanych z placówek realizujących program „Bieg po zdrowie”, jak również z bieżących wizytacji wynika, że program w placówkach oświatowo – wychowawczych jak co roku realizowany był bardzo chętnie i z dużym zaangażowaniem ze strony dzieci. Rodzice bardzo pozytywnie odebrali propozycję realizacji programu w szkołach. Szkolni koordynatorzy podkreślają, że treści programowe są odpowiednio dostosowane do możliwości uczniów, co wpływa na sprawną realizację zajęć.

10.1.1.3. Światowy Dzień Bez Tytoniu oraz Światowy Dzień Rzucania Palenia

Jak co roku 31 maja obchodzono Światowy Dzień Bez Tytoniu, natomiast w trzeci czwartek listopada, czyli 19 listopada 2020 r. obchodzono Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu. W związku z epidemią SARS-CoV-2 obchody ograniczały się wyłącznie do promowania akcji na stronie internetowej i portalu Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie.

10.1.2. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

Celem programu i podjętych działań jest ograniczenie używania alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym, tj. między 15 a 49 rokiem życia, a także określenie ryzykownych zachowań zdrowotnych kobiet ciężarnych w Polsce oraz ich wpływu na zdrowie potomstwa.

Zasadnicze działania projektu KIK/68:

- Dnia 22 stycznia 2020 r. w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Starkowie przedstawiciel PSSE w Wolsztynie wraz z policjantami KPP w Wolsztynie przeprowadzili szkolenie pn. „Wiem – nie biorę! Jestem bezpieczny”, w którym udział wzięli uczniowie ww. szkoły. Spotkanie miało na celu zwiększyć świadomość młodych ludzi na temat zagrożeń związanych z zażywaniem narkotyków i tzw. dopalaczy. Akcja była również okazją do kontynuacji kampanii społecznej „Szkoda Ciebie na takie patoklimaty”. Dla uczniów został przeprowadzony pokaz z użyciem narkogogli oraz walizki drug box.
- Dnia 3 lutego 2020 r. dla uczestników wypoczynku zimowego zorganizowanego w Hotelu MOSiR w Wolsztynie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie we współpracy z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Wolsztynie przeprowadzili prelekcję na temat bezpiecznego wypoczynku oraz tzw. dopalaczy.
- Dnia 4 lutego 2020 r. dla uczestników wypoczynku zimowego zorganizowanego w Zespole Szkół Technicznych i Rolniczych im. Hipolita Cegielskiego w Powodowie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie we współpracy z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Wolsztynie przeprowadzili prelekcję na temat bezpiecznego wypoczynku oraz tzw. dopalaczy.
- W związku z epidemią SARS-CoV-2 pozostałe działania ograniczały się wyłącznie do promowania akcji na stronie internetowej i portalu Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie.

Zdjęcia nr 14-15. Szkolenie w ZSP w Starkowie

10.1.2.1. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Celem programu jest dotarcie z przekazem edukacyjnym do uczniów szkół ponadpodstawowych na terenie całego kraju i ograniczanie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku prokreacyjnym. Programem w powiecie wolsztyńskim objęta była 1 placówka, czyli 16 odbiorców.

10.1.3. Profilaktyka HIV/AIDS

W 2020 roku działaniami profilaktyki HIV/AIDS objęto wszystkie szkoły ponadpodstawowe oraz podstawowe znajdujące się w powiecie wolsztyńskim.

Celem podejmowanych działań był:

- wzrost poziomu wiedzy o HIV/AIDS ze szczególnym uwzględnieniem ryzykownych zachowań;
- wzrost skuteczności i efektywności przekazu informacji z zakresu HIV/AIDS;

- wykształcenie postaw akceptacji i tolerancji wobec nosicieli wirusa HIV i chorych na AIDS;
- propagowanie zasad profilaktyki HIV/AIDS;
- wskazanie na sposoby bezpiecznego zachowania, które wykluczają możliwość zakażenia się wirusem HIV.

W ramach profilaktyki HIV/AIDS podjęto następujące działania:

- Dnia 17 lutego 2019 r. W Zespole Szkół Zawodowych w Wolsztynie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował akcję „Bezpieczne Walentynki”, w której wygłosił prelekcję na temat HIV/AIDS. Uczestnicy spotkania – 23 osoby - otrzymali broszury informacyjne. Wśród uczniów przeprowadzono również konkurs – krzyżówka. Dla laureata przekazano upominek w postaci pendrive’a ufundowanego przez Starostwo Powiatowe w Wolsztynie. Przekazano również gadzety promocyjne otrzymane z Urzędu Miejskiego w Wolsztynie oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.
- Wojewódzki konkurs „Nie daj szansy AIDS” - w dniu 30 września 2020 r. do szkół ponadpodstawowych powiatu wolsztyńskiego przesłano regulamin konkursu „Nie daj szansy AIDS” na wykonanie plakatu pod tytułem „Nie daj szansy AIDS”. Etap szkolny odbył się w okresie od 5 października do 6 listopada 2020 r.
- Jak co roku 1 grudnia obchodzono Światowy Dzień AIDS, natomiast w trzecią niedzielę maja, czyli 17 maja 2020 r. obchodzono Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS. W związku z epidemią SARS-CoV-2 obchody ograniczały się wyłącznie do promowania akcji na stronie internetowej i portalu Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie.

Zdjęcie nr 16. Prelekcja „Bezpieczne Walentynki” w ZSZ w Wolsztynie

10.2. Działania wojewódzkie

10.2.1. Program edukacyjny „Mamo, Tato co Wy na to?”

Celem programu było zwrócenie uwagi rodzicom i opiekunom dzieci 5-6 letnich na specyfikę ich rozwoju, istotę zmian fizycznych i psychicznych, których doświadczają, ze szczególnym naciskiem na potrzeby, kryzysy i słabości. Program kierowany jest dla dzieci 5-6- letnich, ich rodziców i opiekunów.

Inicjatorem programu jest Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Poznaniu. W roku szkolnym 2019/2020 programem objęto 33 placówki systemu oświaty – łącznie 2439 odbiorców.

- Dla przedstawicieli placówek systemu oświaty przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie przeprowadził 3 szkolenia dotyczące programu. Łącznie w szkoleniach uczestniczyło 37 osób.

Opierając się na informacjach otrzymanych od przedszkolnych i szkolnych koordynatorów realizujących program stwierdzono, że program wpisał się w działalność profilaktyczną realizowaną na terenie placówek i jest bardzo dobrze odbierany zarówno przez rodziców, jak i nauczycieli. Sporym atutem programu są materiały edukacyjne dla dzieci i ich rodziców.

10.2.2. „Wiem – nie biorę! Jestem bezpieczny”

Celem projektu „Wiem - nie biorę! Jestem bezpieczny”, jest wzrost świadomości społecznej na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego.

W roku szkolnym 2019/2020 objętych programem było 21 placówek systemu oświaty, łącznie program liczył 920 osób.

Działania realizowane w ramach projektu:

- Dla przedstawicieli placówek systemu oświaty przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie przeprowadził 3 szkolenia dotyczące programu. Łącznie w szkoleniach uczestniczyło 37 osób.
- Dnia 22 stycznia 2020 r. w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Starkowie przedstawiciel PSSSE w Wolsztynie wraz z policjantami KPP w Wolsztynie przeprowadzili szkolenie pn. „Wiem – nie biorę! Jestem bezpieczny”, w którym udział wzięli uczniowie ww. szkoły. Spotkanie miało na celu zwiększyć świadomość młodych ludzi na temat zagrożeń związanych z zażywaniem narkotyków i tzw. dopalaczy. Akcja była również okazją do kontynuacji

kampanii społecznej „Szkoda Ciebie na takie patoklimaty”. Dla uczniów został przeprowadzony pokaz z użyciem narkogogli oraz walizki drug box.

10.3. Inne działania realizowane w 2020 roku

10.3.1. „Światowy Dzień Zdrowia”

- Jak co roku 7 kwietnia obchodzono Światowy Dzień Zdrowia. W związku z epidemią SARS-CoV-2 obchody ograniczały się wyłącznie do promowania akcji na stronie internetowej i portalu Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie.

10.3.2. Profilaktyka nowotworowa

W związku z epidemią SARS-CoV-2 działania ograniczały się wyłącznie do promowania akcji na stronie internetowej i portalu Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie.

10.3.3. Profilaktyka chorób odkleszczowych

W związku z epidemią SARS-CoV-2 działania ograniczały się wyłącznie do promowania akcji na stronie internetowej i portalu Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie.

10.3.4. Profilaktyka chorób zakaźnych

Niezwykle ważna jest profilaktyka chorób zakaźnych i pasożytniczych, m.in. promowanie szczepień ochronnych, zapobieganie zachorowania na grypę, profilaktyka WZW typu A, B i C, wszawica i owsica. W związku z epidemią SARS-CoV-2 działania ograniczały się wyłącznie do promowania akcji na stronie internetowej i portalu Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie.

10.3.5. Zapobieganie próchnicy i chorobom przyzębia

Warto uświadamiać już od najmłodszych lat jak ważna w naszym życiu jest profilaktyka i zapobieganie próchnicy i chorobom przyzębia, dlatego też przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie prowadził działania związane z tym tematem:

- Dnia 17 stycznia 2020 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Obrze przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował 4 pogadanki na temat higieny jamy ustnej oraz przeprowadził instruktaż prawidłowego mycia zębów. Zajęcia

kierowane były do dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Udział w przedsięwzięciu wzięło 100 dzieci. Wszyscy uczestnicy otrzymali upominki ufundowane przez Urząd Miejski w Wolsztynie – całkowity koszt wyniósł 207 zł.

- Dnia 28 lutego 2020 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Radomierzu przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował pogadankę na temat higieny jamy ustnej oraz przeprowadził instruktaż prawidłowego mycia zębów. Zajęcia kierowane były do dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Udział w przedsięwzięciu wzięło 38 dzieci.

Zdjęcie nr 17-18. Pogadanka w ZSP w Obrze

Zdjęcie nr 19. Pogadanka w ZSP w Obrze

10.3.6. Akcja „Patent na bezpieczne ferie” oraz „Bezpieczne wakacje”

Jak co roku przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Wolsztynie realizował działania związane z bezpieczeństwem podczas wypoczynku zimowego i letniego:

- Dnia 30 stycznia 2020 r. dla uczestników wypoczynku zimowego zorganizowanego w Domu Wczasów Dziecięcych we Wroniawach przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie we współpracy z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Wolsztynie opowiedzieli dzieciom o tym w jaki sposób można miło i bezpiecznie spędzić ferie zimowe oraz dość szczegółowo omówiono temat grypy. Uczestnicy pogadanki otrzymali upominki z Urzędu Miejskiego w Wolsztynie w postaci kredek.
- Dnia 30 stycznia 2020 r. dla uczestników półkolonii zorganizowanej w placówce English Melody przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie we współpracy z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Wolsztynie pogadankę na temat bezpiecznych ferii zimowych.
- Dnia 3 lutego 2020 r. dla uczestników wypoczynku zimowego zorganizowanego w Hotelu MOSiR w Wolsztynie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie we współpracy z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Wolsztynie przeprowadzili prelekcję na temat bezpiecznego wypoczynku oraz tzw. dopalaczy.
- Dnia 4 lutego 2020 r. dla uczestników wypoczynku zimowego zorganizowanego w Zespole Szkół Technicznych i Rolniczych im. Hipolita Cegielskiego w Powodowie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie we współpracy z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Wolsztynie przeprowadzili prelekcję na temat bezpiecznego wypoczynku oraz tzw. dopalaczy.

Zdjęcie nr 20. Pogadanka z Domu Wczasów Dziecięcych we Wroniawach

10.4. Współpraca z innymi instytucjami

W 2020 roku w ramach działań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia współpraca prowadzona była z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi instytucjami wspierającymi zadania z zakresu ochrony zdrowia. Przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie pozyskał środki finansowe oraz nakłady rzeczowe na działalność informacyjno – edukacyjną od Starostwa Powiatowego w Wolsztynie, Urzędu Miejskiego w Wolsztynie, Urzędu Gminy w Siedlcu i Urzędu Gminy w Przemęcie.

Oprócz tego w 2020 roku przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie podjął współpracę z:

- Komendą Powiatową Policji w Wolsztynie – w ramach realizacji szkoleń, prelekcji i pogadanek,
- Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Wolsztynie - w zakresie realizacji i prowadzenia przedsięwzięć prozdrowotnych,
- Biurem Promocji i Turystyki w Wolsztynie – w zakresie bezpłatnego udostępniania sali na organizację szkoleń, narad, konferencji itp.

Darmowa była także publikacja informacji w 4 redakcjach gazet lokalnych.

10.5. Podsumowanie działalności

Działalność Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie jest realizowana zgodnie z zadaniami określonymi w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Działania te ukierunkowane są na poprawę

zdrowia społeczeństwa. W tym celu organizowane są akcje informacyjno-edukacyjne i realizowane programy prozdrowotne, które cieszą się dużym zainteresowaniem i uznaniem wśród mieszkańców naszego powiatu. Skuteczność działań wychowawczo – zdrowotnych w dużej mierze uzależniona jest od warunków zewnętrznych otaczającego nas środowiska, dlatego działania Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie ukierunkowane są głównie na współpracę z dyrektorami placówek systemu oświaty oraz pielęgniarkami szkolnymi, pedagogami i wychowawcami.

11. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działając na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu, Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizuje następujące zadania:

- 1.** Zajmuje stanowiska w zakresie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko na podstawie wymagań wynikających z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2020 r. poz.283 z późn. zm.),
- 2.** Wydaje opinie o projektach dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2020 r. poz.283 z późn. zm.),
- 3.** Wydaje opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2020 r. poz.283 z późn. zm.),
- 4.**Wydaje opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na podstawie wyżej cytowanej ustawy,
- 5.** Uzgadnia dokumentację projektową w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych na podstawie zapisu art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 59 z późn. zm.),
- 6.** Zajmuje stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 59 z późn. zm.), oraz art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2020 r. poz. 1333 z późn. zm.),
- 7.** Przeprowadza kontrole i wizje lokalne przed zajęciem stanowiska i wydaniem opinii,
- 8.** Zajmuje stanowisko w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych w innych sprawach będących w kompetencji PPIS, w tym uzgadnia warunki zabudowy w zakresie

warunków higienicznych i zdrowotnych przed wydaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,

9. Wydaje decyzje płaćnicze za czynności wykonywane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

W 2020 roku wydano:

- 7 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 5 opinii o projektach dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- 43 opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- 9 opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- 14 uzgodnień dokumentacji projektowej w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych,
- zajęto 43 stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,
- przeprowadzono 26 kontroli i wizji lokalnych,
- 37 decyzji płaćniczych za czynności wykonywane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

oraz:

- zajęto 43 stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,
- przeprowadzono 26 kontroli i wizji lokalnych.

Odbiory są dokonywane wspólnie z pracownikami innych komórek organizacyjnych PSSE.

Nie dokonano kontroli obiektu w trakcie realizacji inwestycji.

ZAKOŃCZENIE

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w roku 2020 była ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i chorób powodowanych warunkami środowiska. Zadania powyższe wynikają z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 59 z późn. zm.)

Jednym z głównych zadań było utrzymanie wysokiego poziomu usług poprzez wdrożenie, utrzymanie i doskonalenie Systemu Zarządzania Jakością zgodnego z normą PN-EN ISO/IEC 17020:2012 „Ogólne kryteria działania różnych rodzajów jednostek inspekcyjnych”.

W 2020 roku pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie przeprowadzili ogółem 2789 kontroli sanitarnych, na podstawie których wydano 4086 decyzje administracyjne, w tym:

- 3 952 decyzji merytorycznych, w tym 3722 o nałożeniu i zdjęciu kwarantanny,
- 134 decyzji płatniczych.

Wydano także 5 postanowień oraz 11 tytuły wykonawczych.

Wydano 2 wnioski o ukaranie i nałożono karę pieniężną na kwotę 10.000,00 zł.

Nałożono również 11 mandatów karnych, na łączną kwotę 3.200,00 zł.

W przedstawionym „Stanie sanitarnym i sytuacji epidemiologicznej powiatu wolsztyńskiego w roku 2020” ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez poszczególne komórki organizacyjne Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie.

Stan sanitarny i sytuacja epidemiologiczna powiatu wolsztyńskiego zostały opublikowane na stronie: www.gov.pl/psse-wolsztyn.

Załącznik nr 1. Wykaz rycin

Ryc. 1. *Mapa powiatu wolsztyńskiego*

Ryc. 1. *Mapa gmin powiatu wolsztyńskiego*

Załącznik nr 2. Wykaz tabel

Tabela nr 1. *Struktura wodociągów powiatu wolsztyńskiego w roku 2020*

Tabela nr 2. *Liczba przeprowadzonych kontroli oraz pobranych prób wody na basenach powiatu wolsztyńskiego*

Tabela nr 3. *Działalność kontrolno-represyjna w roku 2019 i 2020*

Tabela nr 4 *Ilość obiektów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP i HACCP w roku 2019 i 2020*

Tabela nr 5. *Przedstawienie stanu sanitarnego grup obiektów niezgodnych (w %)*

Tabela nr 6. *Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek*

Tabela nr 7. *Ocena rozkładu zajęć lekcyjnych*

Tabela nr 8. *Liczba zachorowań na choroby zakaźne w latach 2019-2020*

Tabela nr 9. *Liczba zachorowań grypopodobnych w 2020 r.*

Załącznik nr 3. Wykaz wykresów

Wykres nr 1. *Ludność w powiecie wolsztyńskim*

Wykres nr 2. *Udział wodociągów wiejskich i wodociągu miejskiego w zaopatrzeniu mieszkańców powiatu*

Wykres nr 3. *Liczba obiektów nadzorowanych, liczba kontroli oraz liczba obiektów sklasyfikowanych*

Wykres nr 4. *Ilość i kwota nałożonych mandatów*

Wykres nr 5. *Liczba i rodzaj wydanych decyzji*

Wykres nr 6. *Działalność kontrolno-represyjna*

Wykres nr 7. *Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP i HACCP*

Wykres nr 8. *Liczba pracowników zatrudnionych w 2020 roku według ewidencji*

Wykres nr 9. *Liczba pracowników zatrudnionych w 2020 roku w skontrolowanych zakładach pracy*

Załącznik nr 4. Wykaz zdjęć

Zdjęcie nr 1. Fryzjerstwo, kosmetyka „Ideal” Wolsztyn, ul. Przemysłowa 2

Zdjęcie nr 2-5. „Zintegrowane centrum Komunikacyjne z wielofunkcyjnym dworcem kolejowo-autobusowym w Wolsztynie”

Zdjęcie nr 6. Centrum Medyczne „Salus”, Przychodnia Siedlec, ul. Wolsztyńska 74

Zdjęcie nr 7. Dom Pomocy Społecznej w Wolsztynie

Zdjęcie nr 8. Sala zajęć w Gminnym Żłobku w Błotnicy

Zdjęcie nr 9. Szatnia w Gminnym Żłobku w Błotnicy

Zdjęcie nr 10. Pomieszczenie sanitarne w Gminnym Żłobku w Błotnicy

Zdjęcie nr 11-12. Pomieszczenia sanitarne w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Belęcinie

Zdjęcie nr 13. Odmalowane ściany w Sali zajęć w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Belęcinie

Zdjęcie nr 14-15. Szkolenie w ZPZ w Starkowie

Zdjęcie nr 16. Prelekcja „Bezpieczne Walentynki” z ZSZ w Wolsztynie

Zdjęcie nr 17-18. Pogadanka w ZSP w Obrze

Zdjęcie nr 19. Pogadanka w ZSP w Obrze

Zdjęcie nr 20. Pogadanka w Domu Wczasów Dziecięcych we Wroniawach

Opracował:

Piotr Zielonka - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wolsztynie

Edyta Flieger - Młodszy Asystent na Stanowisku Pracy do Spraw Organizacji i Statystyki w PSEE w Wolsztynie